

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

_____ Тетяна КОСОВА

«_____» «грудня 2023 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)**

**ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОС «МАГІСТР»**

**Тема: «Механізми банківського менеджменту та шляхи їх
удосконалення»**

Виконав: Богдан ТЕРЕЩЕНКО

Керівник: к.е.н. Марина ЄВТУШЕНКО

Консультанти з окремих розділів пояснювальної записки:

перший розділ - к.е.н. Марина ЄВТУШЕНКО

другий розділ - к.е.н. Марина ЄВТУШЕНКО

третій розділ - к.е.н. Марина ЄВТУШЕНКО

Нормоконтролер: старший викладач Наталія ЗАДЕРАКА

Київ 2023

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри
_____ Тетяна КОСОВА
«02» жовтня 2023 р.

ЗАВДАННЯ на виконання кваліфікаційної роботи

здобувача вищої освіти Терещенку Богдану Дмитровичу

1. Тема кваліфікаційної роботи «Механізми банківського менеджменту та шляхи їх удосконалення» затверджена наказом ректора від 22.08.2023 № 1445/ст.

2. Термін виконання роботи: з 25.09.2023 р. до 31.12.2023 р.

3. Вихідні дані до роботи: нормативно-правова база, дані Державної служби статистики, податкова, статистична звітність АТ «АБ «РАДАБАНК»

4. Зміст пояснювальної записки:

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МЕХАНІЗМІВ БАНКІВСЬКОГО МЕНЕДЖМЕНТА

1.1. Економічна сутність механізмів банківського менеджменту

1.2. Правове регулювання механізмів банківського менеджменту

1.3. Концептуальні засади банківського менеджменту в сучасних умовах

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА МЕХАНІЗМІВ БАНКІВСЬКОГО МЕНЕДЖМЕНТА

2.1. Фінансово-економічний паспорт АТ «АБ «РАДАБАНК»

2.2. Оцінка механізмів управління активами

2.3. Оцінка механізмів управління пасивами

Висновки до розділу 2

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ БАНКІВСЬКОГО МЕНЕДЖМЕНТА

3.1. Шляхи зростання ресурсної бази банку

3.2. Заходи зі збільшення фінансових результатів банку

3.3. Забезпечення ліквідності і прибутковості банківської установи

Висновки до розділу 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного) матеріалу:
 ЛИСТ 1. Економічна сутність механізмів банківського менеджменту;
 ЛИСТ 2. Правове регулювання механізмів банківського менеджменту;
 ЛИСТ 3. Концептуальні засади банківського менеджменту в сучасних умовах;
 ЛИСТ 4. Фінансово-економічний паспорт АТ «АБ «РАДАБАНК». ЛИСТ 5. Оцінка механізмів управління активами. ЛИСТ 6. Оцінка механізмів управління пасивами. ЛИСТ 7. Шляхи зростання ресурсної бази банку. ЛИСТ 8. Заходи зі збільшення прибутковості банку. ЛИСТ 9. Забезпечення ліквідності і прибутковості банківської установи

6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Написання першого розділу кваліфікаційної роботи та надання його керівнику	25.09.2023 – 21.10.2023	
2	Написання та оформлення матеріалів другого розділу кваліфікаційної роботи і надання його керівнику	22.10.2023 – 18.11.2023	
3	Написання та оформлення матеріалів третього розділу кваліфікаційної роботи і надання його керівнику	19.11.2023 – 13.12.2023	
4	1. Узгодження кваліфікаційної роботи з науковим керівником. 2. Проходження нормоконтролю та перевірку на академічну доброчесність. 3. Отримання рецензії та відгуку на кваліфікаційну магістерську роботу. 4. Підготовка виступу.	14.12.2023 – 17.12.2023	
5	1. Переплетення кваліфікаційної роботи. 2. Подання кваліфікаційної роботи та супровідних документів секретарю ДЕК	18.12.2023 – 20.12.2023	

7. Консультанти з окремих розділів

РОЗДІЛ	КОНСУЛЬТАНТ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)	ПІДПИС, ДАТА	
		ЗАВДАННЯ ВИДАВ	ЗАВДАННЯ ПРИЙНЯВ
РОЗДІЛ 1	к.е.н. Марина ЄВТУШЕНКО		
РОЗДІЛ 2	к.е.н. Марина ЄВТУШЕНКО		
РОЗДІЛ 3	к.е.н. Марина ЄВТУШЕНКО		

8. Дата видачі завдання: «22» вересня 2023 р.

Керівник кваліфікаційної роботи _____ Марина ЄВТУШЕНКО
 (підпис керівника)

Завдання прийняв до виконання _____ Богдан ТЕРЕЩЕНКО
 (підпис здобувача)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи «Механізми банківського менеджменту та шляхи їх удосконалення»: 86 стор., 1 рис., 15 табл., 60 літературних джерел.

Мета роботи: удосконалення механізмів банківського менеджменту.

Об'єктом дослідження є процес банківського менеджменту.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та науково-практичних аспектів функціонування механізмів банківського менеджменту.

Методи дослідження: вертикальний і горизонтальний аналіз кошторисів та фінансової звітності, аналіз трендів, факторний аналіз, програмно-цільовий метод.

Результати кваліфікаційної роботи рекомендується використовувати під час проведення наукових досліджень, у практичній діяльності банків.

МЕХАНІЗМИ, БАНКІВСЬКИЙ, МЕНЕДЖМЕНТ, ШЛЯХИ,
УДОСКОНАЛЕННЯ

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МЕХАНІЗМІВ БАНКІВСЬКОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	11
1.1. Економічна сутність механізмів банківського менеджменту	11
1.2. Правове регулювання механізмів банківського менеджменту	15
1.3. Концептуальні засади банківського менеджменту в сучасних умовах	19
Висновки до розділу 1.....	28
РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА МЕХАНІЗМІВ БАНКІВСЬКОГО МЕНЕДЖМЕНТА	30
2.1. Фінансово-економічний паспорт АТ «АБ «РАДАБАНК».....	30
2.2. Оцінка механізмів управління активами	39
2.3. Оцінка механізмів управління пасивами	42
Висновки до розділу 2.....	47
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ БАНКІВСЬКОГО МЕНЕДЖМЕНТА	50
3.1. Шляхи зростання ресурсної бази банку.....	50
3.2. Заходи зі збільшення фінансових результатів банку	54
3.3. Забезпечення ліквідності і прибутковості банківської установи	60
Висновки до розділу 3.....	68
ВИСНОВКИ	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	80
ДОДАТКИ	87

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

АТ – Акціонерне товариство

БПК – банківська платіжна картка

ЄДР – єдиний державний реєстр

МСФЗ – Міжнародні стандарти фінансової звітності

МФО – міжфіліальні обороти

НБУ – НБУ

НКЦПФР - Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку

НП(С)БО – Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку

НР – Наглядова рада

НСМЕП - Національна система масових електронних платежів

ПАТ – публічне акціонерне товариство

ПрАТ – приватне акціонерне товариство

СГД – суб'єкт господарювання

СЕП – система електронних платежів

ТОВ – Товариство з обмеженою відповідальністю

ВСТУП

Актуальність проблеми. Світовий досвід переконує у тому, що якість будь – якого фінансового активу забезпечується фінансовими результатами функціонування його емітента. Тому інвестуванню має передувати оцінка його суб'єкта і об'єкта в частині таких факторів: динаміка і якість активів, капіталу, доходів, прибутку та його рівня, професіоналізму управління тощо. Вітчизняний фінансовий ринок недостатньо капіталізований і не забезпечений достатньо об'єктивною й повною інформацією про емітентів та цінні папери. Інструментом вирішення зазначеної проблеми є фундаментальний аналіз, що дозволяє визначити найбільш значущі фактори для прийнятті інвестиційних рішень відносно фінансових активів.

Об'єктом дослідження обрана банківська сфера діяльності як одна з підгалузей фінансового ринку, оскільки банківські установи – найбільш потужні банківські установи, що мають значний досвід еволюції і найбільш гнучко реагують на зміни у зовнішньому середовищі. Вони здійснюють банківській операції за рахунок фінансового посередництва між сторонами угоди, купуючи та продаючи гроші.

Ефективність банківського менеджменту має надзвичайно важливе значення не лише для конкретної банківської установи та їх клієнтів, але і для фінансової системи України і національної економіки загалом, оскільки банкрутство банків має негативний системний ефект і може поставити на межу банкрутства інших економічних суб'єктів.

В сучасних українських умовах серйозною проблемою залишається достовірна оцінка фінансового стану учасників фінансового ринку. Банківські установи є об'єктом чисельних регулюючих вимог, проте визначення якості їх активно – пасивних портфелів, узгодження активів і пасивів за розмірами, термінами погашення, процентними ставками для зростання прибутковості є складною задачею. Для її вирішення необхідно трансформувати фінансову

звітність банківської установи у ділову інформацію для визначення її інвестиційної привабливості.

В основу удосконалення банківського менеджменту необхідно покласти модель фундаментального аналізу фінансової діяльності банку, спрямовану на допомогу інвестору знайти підхожі банківські акції для середньо- та довгострокових фінансових вкладень, а фінансовому менеджеру банку – визначити й розробити шляхи й засоби підвищення ефективності використання його ресурсів. Обрана балансова модель представлена визначенням власного капіталу банку як остаточного інтересу в активах за вирахуванням зобов'язань. Вона найбільш повно відповідає вирішенню окреслених проблем, тобто визначенню вартості власного капіталу банку для оцінки його інвестиційної привабливості та ефективності банківського менеджменту.

Об'єктом фундаментального аналізу постає операційна, фінансова та інвестиційна діяльність банку, суб'єктом аналізу – банківська установа. Дана економічна модель аналізу фінансового стану банку дає змогу дати оцінку по таким параметрам банківської діяльності: якість структури активів, залучених і власних коштів; динаміка і структура доходів і витрат банку; динаміка прибутку та фактори, що мають на нього вплив; оцінка якості управління ліквідністю та прибутковістю банку.

Актуальність удосконалення аналітичного забезпечення банківського менеджменту в сучасних умовах визначає вибір теми кваліфікаційної роботи.

Мета кваліфікаційної роботи – удосконалення механізмів банківського менеджменту.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність постановки і вирішення **наступних завдань**:

визначити економічну сутність механізмів банківського менеджменту;
систематизувати правове регулювання механізмів банківського менеджменту;

обґрунтувати концептуальні засади банківського менеджменту в

сучасних умовах;

розробити фінансово-економічний паспорт АТ «АБ «РАДАБАНК»;

провести оцінку механізмів управління активами і пасивами;

запропонувати шляхи зростання ресурсної бази банку;

обґрунтувати заходи зі збільшення фінансових результатів банку;

визначити шляхи забезпечення ліквідності і прибутковості банківської установи.

Об'єкт дослідження – процес банківського менеджменту.

Предмет дослідження – сукупність теоретико-методичних та науково-практичних аспектів функціонування механізмів банківського менеджменту.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та вирішення завдань дослідження використані наступні загальнонаукові і спеціальні методи: вертикальний і горизонтальний аналіз фінансової, податкової, статистичної звітності, аналіз трендів, факторний аналіз.

Наукова новизна кваліфікаційної роботи. У кваліфікаційній роботі розвинуто методичний підхід до оцінки економічної ефективності механізмів банківського менеджменту на основі рейтингових механізмів, оцінки якості активів, достатності капіталу, рівня доходності активів, чистої процентної маржі, чистого процентного спреду, ліквідності і ризиків. На відміну від існуючих підходів, пропоновані роблять акцент на маркетинговому, інформаційному, організаційному забезпеченні фінансового менеджменту.

Інформаційною базою дослідження є законодавчо-нормативні акти, наукові періодичні видання, монографії, матеріали науково-практичних конференцій, Інтернет-ресурси, офіційні сайти Державної служби статистики України, Національного банку України.

Практичне значення одержаних результатів. Результати кваліфікаційної роботи рекомендується використовувати під час проведення наукових досліджень, у практичній діяльності банків.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Результати дослідження, що містяться у кваліфікаційній роботі, пройшли апробацію та

отримали схвалення на XIV Міжнародній науково-практичній конференції «Фінанси, облік та оподаткування: теорія і практика» (23 листоп. 2023, м. Київ).

Структура, зміст та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст кваліфікаційної роботи розміщено на 86 сторінках друкованого тексту, у тому числі 15 таблиць, 1 рисунок та 1 додаток на 5 сторінках. Список використаних літературних джерел налічує 60 найменувань, який подано на 7 сторінках.

Публікації здобувача за темою кваліфікаційної роботи:

1. Євтушенко М. В., Терещенко Б. Д., Різник А. С. Механізми банківського обслуговування суб'єктів малого підприємництва. Матер. IV Міжн. наук.-практ. конф. «Фінанси, облік та оподаткування: теорія і практика» (23 листоп. 2023, м. Київ). К.: НАУ, 2023. С.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МЕХАНІЗМІВ БАНКІВСЬКОГО МЕНЕДЖМЕНТА

1.1. Економічна сутність механізмів банківського менеджменту

Згідно з Законом України “Про банки і банківську діяльність” банк як юридична особа на підставі ліцензії НБУ здійснює такі операції: 1) залучення у вклади коштів фізичних і юридичних осіб; 2) їх розміщення від власного імені, на власних умовах та прийнятий ризик; 3) розрахунково-касове обслуговування фізичних і юридичних осіб.

Банківська система має тісні зв'язки з усіма секторами економіки через виконання таких функцій: безперебійне забезпечення обігу грошей і капіталу; надання необхідного фінансування державі, підприємствам, приватними особам; створення сприятливих умов для інвестування коштів; нагромадження заощаджень у національній економіці; мобілізація і перетворення тимчасово вільних коштів в активно діючий капітал. Банківські установи опосередковують великий обсяг грошових розрахунків і платежів підприємств, організацій і населення, акумулюють заощадження та доходи населення, надають різні кредитні, посередницькі, інвестиційні, довірчі операції тощо.

Банківську систему в Україні створено на основі державних банків Союзу Радянських Соціалістичних Республік. Її розбудова розпочалася у 1991 році у зв'язку з прийняттям Закону України “Про банки і банківську діяльність”. Зазначеним нормативним документом закладено основи класичної дворівневої банківської системи, яка має верхній та нижній рівні, а також визначено належність банків до кожного з рівнів і механізми зв'язки між ними.

Закон України “Про НБУ”, прийнятий у 1999 році, уточнив статус НБУ, чіткіше розділив функції банків різних рівнів. Банківські установи є економічно незалежними і не відповідають за зобов'язаннями держави. Їх

завданням є задоволення потреб населення та національної економіки у банківських послугах, створення умов для стабілізації економіки України на засадах здорової конкуренції. Універсальні банківські установи є основою кредитної системи України, обслуговуючи різні сфери економічного відтворення.

Незважаючи на повну самостійність банківських установ у сфері торгівлі позичковим капіталом, вони є об'єктом пруденційного державного регулювання з метою обмеження створення великої кількості “слабких банків”. НБУ встановлює значні вимоги до ліквідності банківських установ із метою упередження їх банкрутства і виникнення ланцюгової реакції банкрутств серед клієнтів та банків-контрагентів. Забезпечення фінансової стійкості входить в інтереси самих банківських установ і є одним із основних завдань банківського менеджменту, для вирішення якого на регулярній основі проводиться аналіз фінансового стану з метою попередження його негативних змін.

Міжнародні стандарти ведення бухгалтерського обліку і формування фінансової звітності у сучасних умовах повністю впроваджені в діяльність банківських установ. Регулярне оприлюднення фінансової звітності і аудиторських висновків сприяє зростанню прозорості діяльності банківської системи, дозволяє інвесторам більш обґрунтовано підходити до вибору банку для обслуговування в частині здійснення операцій з цінними паперами банку, відкриття строкових депозитів, рахунків до запитання тощо.

Аналіз фінансового стану банківської установи являє собою систему спеціальних знань, пов'язаних з вивченням її фінансово – економічних результатів, виявленням факторів, тенденцій і пропорцій фінансових процесів, обґрунтуванням напрямів подальшого розвитку тощо.

Об'єктом аналізу постає комерційна діяльність банківських установ та їх об'єднань за територіальним та функціональним принципами. Суб'єктами аналізу виступають наглядові органи, в тому числі НБУ, самі банківські установи, їх контрагенти – інші банківські установи- кореспонденти, державні

податкові органи, аудиторські фірми, місцеві і центральні органи влади, реальні і потенційні клієнти - фізичні та юридичні особи.

Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану банківської установи поділяється на внутрішнє та зовнішнє. Призначенням зовнішнього забезпечення є інформування керівництва банку про стан середовища функціонування - ситуацію на ринку, діяльності конкурентів, потреб клієнтів тощо. Джерелами зовнішньої інформації є: газети, журнали, телебачення, оприлюднені річні звіти, грошово-кредитна статистика, статистики споживання, комунікації з НБУ, банками – контрагентами і клієнтами.

Внутрішня інформація виникає в результаті діяльності самої банківської установи і спрямована на повне відображення його поточних справ і ділових перспектив, формування оперативних відомостей за допомогою автоматизованих систем управління і запровадження найновіших інформаційних технологій.

Мета суб'єктів проведення аналізу банківської діяльності, його напрями й критерії можуть суттєво різнитися. в процесі аналізу має власну мету. В зв'язку з цим аналізу можуть відрізнятися.

Метою банківських установ у частині внутрішніх умов діяльності є: оптимізація структури активних та пасивних операцій з метою максимізації прибутку, забезпечення балансу з ринковими потребами, розробка обґрунтованих програм розвитку й поведінки банку на ринку, створення адекватної поведінки на ринку, формування системи прийняття рішень з урахуванням організаційної структури банку. У частині зовнішніх умов функціонування метою аналізу є виконання наглядових і контролюючих вимог НБУ, а також адаптація до протікання фінансово-економічних процесів у держав.

Метою аналізу клієнтів та контрагентів - банків-кореспондентів є визначення стійкості фінансового стану банківської установи, її надійності, порівняння інформації про неї з показниками інших банків, з'ясування перспектив розвитку, доцільності підтримки подальших ділових відносин.

Обмеженнями фінансової звітності банківської установи як джерела аналізу є: занадто велика агрегованість, відсутність детального розкриття порядку формування фінансових результатів, розміру прибутків та збитків, згорання інформації про резерви за можливими втратами за активними операціями через представлення лише чистих активів.

Перевірка достовірності бухгалтерського обліку і формування фінансової звітності банківської установи, підтвердження або заперечення фінансових результатів її діяльності здійснюється аудиторськими фірмами у процесі щорічного повного фінансового аудиту банківської установи.

НБУ здійснює державне регулювання діяльності банків у таких формах:

- адміністративне (реєстрація і ліцензування банків, встановлення вимог і обмежень до їх діяльності, застосування санкцій адміністративного чи фінансового характеру, нагляд за діяльністю банків, надання рекомендацій щодо неї);

- індикативне (визначення норм обов'язкових резервів, які мають зберігатися на кореспондентських рахунках і в касі банку, встановлення обов'язкових економічних нормативів і норм відрахувань до резервів на покриття ризиків від активних банківських операцій, встановлення облікової ставки як орієнтира процентної політики банків, їх рефінансування).

Метою здійснення банківського нагляду НБУ є забезпечення стабільності банківської системи та захист інтересів вкладників і кредиторів банку щодо безпеки зберігання депозитів і виданих кредитів.

Контроль за дотриманням банківськими установами економічних нормативів здійснюють відповідні підрозділи центрального апарату НБУ і відділи банківського нагляду його територіальних управлінь відповідно до Інструкції НБУ «Про порядок регулювання діяльності банків в Україні» [1]. У разі недотримання економічних нормативів до банку можуть застосовуватися штрафні санкції, у них можуть бути відкликані ліцензії.

НБУ проводить економічний аналіз діяльності банківських установ з метою підготовки обґрунтованих рекомендацій для прийняття управлінських

рішень, спрямованих на контроль виконання встановлених економічних нормативів і підвищення ефективності діяльності банківських установ.

В основу рекомендацій щодо удосконалення банківського менеджменту покладено рейтинг банківської установи як результат узагальненої оцінки і всебічного аналізу її діяльності. Рейтингова оцінка визначається за стандартизованою системою і ґрунтується на аналізі основних показників діяльності банку і його компонентів. Найвідомішим інструментом банківського нагляду у світі є система “CAMELS”, за якій визначають рейтинг банківських установ і в Україні. Її компонентами є С- капітал, А – активи, М – менеджмент, Е – дохідність, L – ліквідність, S – схильність до ризиків. Рейтингування за системою “CAMELS” здійснює служба банківського нагляду НБУ і відповідні структурні підрозділи його територіальних управлінь за двома етапами. На попередньому етапі рейтингова оцінка визначається за даними звітності банківських установ. Вона може вимірюватися балами у кількості 1, 2, 3, 4, 5 по мірі погіршення ситуації. До банків з оцінками 3, 4, 5 можуть застосовуватися спеціальні заходи впливу у формі фінансового оздоровлення, ліквідації, банкрутства або припинення діяльності. На основному етапі відбувається їх інспектування для визначення “остаточної” оцінки сукупного рейтингу, адже об’єктивний висновок щодо рівня банківського менеджменту та інших складових легше зробити безпосередньо в банку. До банківської установи, переведеної на спеціальні режими, встановлюють особливий нагляд НБУ та його територіальних управлінь.

1.2. Правове регулювання механізмів банківського менеджменту

Банківські установи мають особливий статус у суспільстві, оскільки вони залучають переважну більшість депозитів із суспільних збережень, є провідниками монетарної політики держави, головними учасниками платіжної системи та кредиторами юридичних і фізичних осіб.

В умовах закритості банківської системи для прийняття обґрунтованого економічного рішення СГД та приватні особи мають володіти об'єктивною інформацією про фінансовий стан банківських установ. Рейтинговий аналіз (оцінка) означає віднесення до класу, розряду, категорії і надає можливість стейкхолдерам порівняти діяльність банківських установ.

В основі побудови моделі рейтингу банківської установи лежить система показників. Кінцевим результатом рейтингування є рейтинг, який доводиться до користувачів у вигляді списку банківських установ, класифікованих за певними ознаками. Конкретне місце в рейтинговому списку само по собі не є свідченням фінансової надійності банку, а демонструє його конкурентну позицію порівняно з іншими банківськими установами.

Найбільш відомими є рейтингові системи американських компаній *Moody's Investor Service* і *Standard & Poor's Rating*. Спеціалізовані оцінки фінансово – кредитних інституції надають міжнародні рейтингові компанії, такі як *IBCA Ltd.* і *Thomson Bank Watch*.

Слід звернути увагу на хибність думки, що рейтингами є таблиці або списки банків, ранжовані за певними критеріями. У світовій практиці вони називаються ренкінгами або лістингами і не відносяться до класу рейтингових. Ренкінгові методики надають можливість визначити позицію банку лише за окремими критеріями (розміром активів, статутного капіталу, кредитним портфелем тощо). Рейтингові методики полягають у визначенні інтегральної оцінки діяльності банківських установ, а також встановленні реального внеску окремого критерію у загальний рейтинг. Національна рейтингова система враховує одночасно сукупність показників ефективності діяльності усіх діючих банків, відображаючи їх реальний стан.

Рейтингові моделі класифікуються за різними ознаками:

1. За ступенем прозорості системи критеріїв та набору показників, за якими оцінюються банківські установи, для користувачів:

- 1.1. Закриті (методика побудови рейтингу не розкривається).

1.2. Відкриті (надають можливості на підставі наведених даних самостійно визначити остаточний результат).

2. За методом побудови:

2.1. Бальні - кожному показнику присвоюється певний бал у визначеній експертами шкалі. Підсумковий бал визначається за кожним із показників методом суми місць, методом відстаней, іншими спеціальними методиками. Прикладом бальної рейтингової системи є "CAMELS", де загальна рейтингова оцінка визначається як середньоарифметична величина окремих компонентів.

2.2. Індексні - для кожного з показників експертним шляхом розраховуються вагові коефіцієнти, які є суттєвими при оцінюванні стану банку. Інтегральний індекс визначається зважуванням значень окремих показників.

3. За способом оцінювання:

3.1. Експертні - базуються на кількісному та якісному аналізі діяльності банку експертною групою, висновки якої узагальнюються за допомогою відповідних статистичних прийомів. Кількісні економічні параметри враховують показники активів, пасивів, фінансових результатів, руху коштів та капіталу тощо. Якісні - окремі аспекти функціонування банків (термін перебування банку на ринку, кількість ліцензій на здійснення банківських операцій, чистий процентний спред, чиста процентна маржа тощо).

3.2. Бухгалтерські - ґрунтуються на основі аналізу показників, розрахованих за даними фінансової звітності банківських установ: достатність капіталу, ліквідність, доходність активів тощо.

3.3. Змішані – поєднують результати як експертних, так і бухгалтерських оцінок.

4. За способом побудови і спостереження:

4.1. Дистанційні, представлені більшістю експертних оцінок.

4.2. Інспекторські, у тому числі система CAMELS.

Користувачів методики рейтингового оцінювання за набором їх специфічних потреб поділяють на внутрішніх і зовнішніх. До внутрішніх

відносять: керівництво, працівників банку та його акціонерів; до зовнішніх - органи банківського нагляду, банки – кореспонденти, клієнти, конкуренти, рейтингові агентства, засоби масової інформації. Для об'єднання окремих інтересів стейкхолдерів доцільно розробити універсальний методологічний підхід до рейтингування банківських установ із мінімізацією впливу суб'єктивного чинника на отримані результати.

Основним недоліком майже усіх рейтингових систем є неможливість отримання цілісного уявлення про результативність діяльності банків через використання різноманітних показників, які адекватно описують їх поведінку в просторі досліджуваних ознак. Кількість показників може варіюватися від 6 (CAMELS) до кількох десятків, тобто конкретному об'єкту – банку відповідає множина точок у багатовимірному просторі. А рейтингові оцінки представлені одновимірним простором: один банк – одна точка. Перехід від багатовимірного до одновимірного здійснюється шляхом агрегування показників, яка не забезпечує адекватність їх питомих змін. Оцінювані економічні показники не рівнозначно впливають на кінцевий результат діяльності банківської установи. Зміна числового значення показника ліквідності на X од. (%) не буде еквівалентною зміні на таку саму величину показників достатності капіталу або якості активів. Значення усіх компонентів за системою *CAMELS* при розрахунку інтегрального показника банківської установи є рівнозначними. Але при однакових значеннях середньої оцінки реакція органів банківського нагляду на ситуацію в них може бути різною. Банк з оцінкою 3 може бути переведений у режим фінансового оздоровлення, а може працювати у звичайному режимі, якщо він відповідає вимогам достатності капіталу.

Сучасний математичний апарат, зокрема, багатовимірний статистичний аналіз, дозволяє певною мірою нівелювати розглянутий недолік у наявних рейтингових методиках. Модель фундаментального аналізу фінансового стану банківської установи надає змогу: знизити розмірність поля ознак, що досліджуються, без істотної втрати початкової інформації; підвищити

інформативність досліджуваних даних. Проте вона не піддається універсифікації і може бути рекомендованою для використання внутрішніми банківськими менеджерами.

1.3. Концептуальні засади банківського менеджменту в сучасних умовах

Модель фундаментального аналізу фінансового стану банківської установи включає розрахунок і аналіз коефіцієнтів, рекомендованих Інструкцією НБУ “Про порядок регулювання банківської діяльності”.

Таким чином аналіз фінансового стану банку за даною методикою здійснюється в такій послідовності:

1. Аналіз структури та динаміки активів і пасивів банку.
2. Аналіз фінансових результатів діяльності банку.
3. Коефіцієнтний аналіз діяльності банку.
4. Коефіцієнтний аналіз прибутковості.

1. Аналіз структури та динаміки активів і пасивів банку.

Оцінка портфелю банку (активів, залучених коштів і власного капіталу) являє собою оцінку ефективності скоординованого управління банківським балансом. При цьому приймаються до уваги альтернативні варіанти структурування банківського портфелю з урахуванням його розміру, ринкової ставки проценту, максимізації доходів і мінімізації витрат.

Дослідження має за мету виявити на основі аналізу по вертикалі динамічні зміни структури активів, залучених і власних коштів банку, визначити масштабність активно – пасивних операцій, у тому числі:

виділити окремі активно-пасивні види операцій і провести оцінку їх значущості в структурі балансу;

визначити ступень змін масштабів конкретних видів банківських операцій;

простежити зміни руху залишків по окремим балансовим рахункам;

визначити відхилення по статтям балансу, що впливають на стійкість, дохідність, продуктивність, прибутковість і ліквідність активних і пасивних операцій.

На основі горизонтальної оцінки активно – пасивних статей балансу банку аналізуються зміни в динаміці шляхом зіставлення даних за різні періоди. Зіставлення даних дозволяє виявити відхилення в процентах на основі агрегованого балансу банку по:

продуктивним активним статтям;

непродуктивним активам;

витратам на власні потреби;

рахункам до запитання;

строковим депозитам;

власному капіталу;

імобілізованим активам і пасивам, а також по окремим агрегованим статтям балансу.

Така оцінка дозволяє виявити існуючі тенденції в розрізі агрегованих статей балансу як у динаміці, так і по внутрішній структурі активно – пасивних операцій банку, і визначити. За рахунок яких операцій зросла (змінилась) прибутковість (збитковість); оцінити зміни власного капіталу і імобілізованих активів; простежити ріст (зниження) залучених коштів, зміни частки кредитних операцій. Тобто виявити зміни (збереження) пріоритетів в банківській діяльності.

Представлена структура активів балансу призначений для визначення ефективності діяльності банку за досліджуваний період і виявлення змін в структурі, обсягах і динаміці активів балансу.

Якісний склад активів визначається на основі таких груп агрегованих статей:

1. Продуктивні активи, в тому числі:

1.1.кредити та фінансовий лізинг клієнтам;

1.2.депозити та кредити в інших банках;

- 1.3. цінні папери в портфелі банку;
- 1.4. інвестиції в асоційовані компанії.
2. Непродуктивні активи, в тому числі:
 - 2.1. кошти на коррахунках в НБУ;
 - 2.2. кошти на коррахунках в інших банках;
 - 2.3. валюта, монети та банківські метали;
 - 2.4. інші активи (дебіторська заборгованість).
3. Витрати на власні потреби, в тому числі:
 - 3.1. матеріальні активи;
 - 3.2. нематеріальні активи.

На основі якісного розподілу активів і використання метода зіставлення визначаються пропорції між рахунками, виявляються тенденції у їх змінах і простежуються, в якій мірі ці динамічні зміни і відхилення впливали на ліквідність і прибутковість операцій банку.

Пасив балансу банку характеризує джерела його коштів, що визначають умови, форми і напрямки використання фінансових ресурсів, тобто склад і структуру активів.

Структура пасиву балансу розподілена на дві складові частини:

- залучені кошти;
- власний капітал.

Відокремлення залучених коштів в окрему частину пасиву балансу пов'язано з тим, що вони являються основними джерелами ресурсів банку і, у свою чергу, складаються з двох розділів: залучені кошти – брутто і залучені кошти – нетто. За якісним складом залучені кошти – брутто розподілені на такі групи:

1. коррахунки банків;
2. кошти до запитання клієнтів;
3. строкові депозити клієнтів;
4. депозити та кредити банків;
5. цінні папери власного боргу;

б. інші зобов'язання (кредиторська заборгованість).

Частина коштів першої і останньої групи залучених коштів – бруто іммобілізується в аналогічну групу в активі балансу. Тому залучені кошти – бруто вміщуються іммобілізовані ресурси і фактичний залишок залучених коштів – нетто. Реальний розмір залучених коштів – нетто визначається шляхом корегування суми залучених коштів – бруто на обсяг іммобілізації.

Власний капітал банку за для мети даного аналізу розподілений на дві складові: власний капітал – бруто і власний капітал – нетто. Поняття власного капіталу – бруто є ширшим, оскільки воно вміщує розмір іммобілізованих власних коштів і фактичний залишок власного капіталу – нетто.

Власний капітал – бруто складається з таких елементів:

статутного капіталу;

загальних резервів;

резервного капіталу;

капіталу переоцінки основних засобів;

прибутків минулих років;

фінансового результату поточного року.

Власний капітал – бруто є ресурсом доходних активних операцій банку лише потенційно, тому що частина його вилучається (іммобілізується) в статті по активу балансу. Дійсним джерелом доходних активних операцій банку є власний капітал – нетто, що являє собою різницю між сумою власного капіталу – нетто, що являє собою різницю між сумою власного капіталу – бруто і іммобілізованими активами (матеріальні і нематеріальні активи).

2. Аналіз фінансових результатів діяльності банку.

Аналіз доходів і витрат банку проводиться з застосуванням таких прийомів і методів:

групування економічно однорідних рахунків доходів і витрат;

структурного аналізу;

виявлення ступеня залежності показників від окремих факторів;

економічної оцінки кількісного впливу окремих факторів і їх змісту.

Мета аналізу – виявлення потенціальних результатів росту прибутковості банківської діяльності.

Дана структура являє собою групування економічно однорідних сукупних доходів і вміщує:

- процентні доходи;
- комісійні доходи;
- результат від торгівельних операцій;
- інші банківські операційні доходи;
- інші небанківські операційні доходи.

На ґрунті даного розподілення проводиться кількісна оцінка обсягів і структури сукупних доходів, визначаються пропорції між різними видами доходів, частку кожного виду доходів в загальному обсязі сукупних доходів і відповідній групі доходів.

Ритмічність приросту темпів росту проценту доходів свідчить про нормальну роботу банку.

Оцінка динаміки і обсягів витрат здійснюється за тим же принципом, що й аналіз сукупних доходів.

Групування статей витрат банку здійснюється по такій схемі:

1. процентні витрати;
2. комісійні витрати;
3. інші банківські операційні витрати;
4. інші небанківські операційні витрати;
5. відрахування в резерви та списання безнадійних активів;
6. податок на прибуток.

Зіставлення відповідних показників витрат на основі даного розподілення дозволяє виявити зміни по обсягам і питомій вазі окремих аналітичних статей і згрупованих блоків витрат банку.

Мета факторного аналізу доходів і витрат банківської установи полягає в тому, щоби на основі кількісної оцінки взаємопов'язаних параметрів, що

рішуче впливають на розмір доходів і витрат, забезпечити менеджмент банку інструментами, що дозволяють приймати оптимальні рішення по максимізації прибутковості банку.

Основним джерелом доходів майже всіх українських банків є процентний дохід, його частка складає 70-90 % сукупного доходу. Отже цей вид доходу являється основним джерелом добробуту банків визначається двома факторами – сумами, що банк отримує від посередництва, тобто надання певним особам додаткових коштів з метою їх продуктивного використання, і інвестицій у фондові цінності на фінансовому ринку.

Зміни процентних доходів в цілому можуть відбутися за рахунок впливу двох факторів:

- зміни залишків на рахунках по групі активів, що приносить процентний дохід;

- зміни середнього рівня процентної ставки, що сплачується за надалі в користування фінансові активи.

Генерування доходів банку пов'язане з витратами в якій основну частку звичайно складають процентні витрати.

Зміни процентних витрат залежать від впливу таких факторів:

- змін залишків по платникам (підпроцентним) залученим коштам;

- змін середнього рівня процентної ставки, що сплачується за користування платними залученими коштами.

Визначення ступеня впливу кожного фактора на зміни процентних витрат дозволяє здійснити аналіз засобів усунення чи зменшення їх впливу за рахунок змінювання:

- обсягів депозитів до запитання і строкових;

- питомої ваги платних залучених коштів в сукупних пасивах;

- вартості залучення коштів.

Прибуток – фінансовий показник результативності діяльності банку. В загальному вигляді прибуток залежить від трьох “глобальних” компонентів: доходів, витрат і податків, сплачених в бюджет.

Розмір прибутку банківської установи є важливим для всіх, хто приймає безпосередню участь в економічному процесі. Інвестори (акціонери) зацікавлені в прибутку як нормі доходу на вкладений капітал. Позичальники зацікавлені в достатності банківського прибутку – спроможність банку надавати кредити залежить від розміру і структури власного капіталу, а прибуток – один з основних його компонентів.

Використана в даній роботі структура прибутку призначена для виявлення змін в структурі і обсягах сукупного прибутку і прибутку за основним напрямом діяльності банку.

При оцінці валового прибутку банку використано її поділ за двома напрямками отримання:

процентний прибуток – прибуток, що створюється на основі процентних доходів з вирахуванням процентних витрат;

непроцентний прибуток (збиток) – різниця між доходами за комісією, торговельними операціями і витратами за комісією, банківських операційних витрат, небанківських операційних витрат (витрати на утримання персоналу, амортизація), відрахування в резерві.

Непроцентний прибуток (збиток) звичайно має негативний результат і носить сленгову назву “тягар”.

Оцінка прибутку за видами діяльності проводиться:

по горизонталі – в динаміці по досліджуваному періоду, що дозволяє оцінити поточні зміни чистого прибутку, тобто валового прибутку після сплати податку на прибуток, і прибутків за видами діяльності;

по вертикалі – зміни в динаміці структури прибутку за видами діяльності банку.

3. Коефіцієнтний аналіз діяльності банку.

Перехід на початку 90 – х років на двоєрівневу банківську систему, створення нових комерційних і кооперативних банків, були причиною розробки Національним банком України інструкції № 10 “Про порядок регулювання діяльності банківських установ”, де визначені склад і методика

розрахунку директивних (економічних нормативів) і оціночних фінансово – економічних показників.

В даній роботі використовується коефіцієнт прибутковості банку, що рекомендовані даною інструкцією.

Коефіцієнтний аналіз використовується для виявлення кількісного взаємозв'язку між різними розділами і групами статей балансу на основі співвідношень для оцінки конкретних аспектів банківської діяльності. Кількість фінансових співвідношень, що можуть бути використані для аналізу діяльності банку, обмежені тільки кількістю рахунків у балансі і звіті про прибутки та збитки. За умов перехідного стану економіки кількісні значення фінансових коефіцієнтів будуть вводити дослідника в оману відносно ефективності досліджуваного об'єкта. Тому коефіцієнтний аналіз побудовано на якісній інтерпретації економічного змісту фінансових співвідношень на основі тенденції їх зміни.

Аналіз з використанням метода коефіцієнтів здійснюється на основі побудови консолідованого балансу банку, що адаптований для аналізу і визначення показників ліквідності, фінансової стійкості, частину обігових коштів, ділової активності і рівня ризику, пов'язаного з діяльністю банківської установи.

Структура активів консолідованого балансу банку складається з трьох частин:

- Ліквідні кошти;
- Поточні кошти;
- Вкладення та іммобілізація.

Структура пасивів консолідованого балансу складається з таких частин:

- Коррахунки банків;
- Кошти до запитання;
- Строкові депозити;
- Депозити та кредити банків;

Цінні папери власного боргу;

Інші зобов'язання;

Власний капітал.

Для посноти аналізу в структурі пасивів балансу передбачені залучені кошти – нетто, власний капітал – нетто, що не входить до складу консолідованого балансу.

Така структура балансу дозволяє провести оцінку діяльності банку на основі консолідованого балансу по таким параметрам:

ліквідність;

фінансова стійкість;

стан обігових коштів;

ділова активність;

ступінь ризику.

Ліквідність банку полягає в спроможності банку виконувати обов'язки перед клієнтами і різними контрагентами в досліджувані періоди.

Цей розділ аналізу призначений для оцінки ліквідності банку з урахуванням змін в динаміці структури і обсягів обігових активів і залучених коштів, ліквідних активів і рахунків до запитання.

Аналіз стійкості засновано на зіставленні змін в динаміці таких груп балансу:

залучених і власних коштів – брутто, що дозволяє оцінити фінансову стійкість з позиції забезпечення залучених коштів власними коштами;

строкових коштів і коштів до запитання – ступінь стійкості за рахунок управління строковими коштами.

Стан обігових коштів характеризується такими співвідношеннями:

власних коштів – нетто і обігових активів;

власних коштів – брутто і активів, вилучених з обігу.

Ділова активність банку характеризує ефективність використання активів і пасивів за допомогою таких фінансових коефіцієнтів:

співвідношення залучених коштів – нетто і обігових активів;

співвідношення залучених коштів – бруто і сукупного доходу;
співвідношення ліквідності активів, обігових активів і іммобілізованих активів.

Оцінку ризику політики банку можна здійснити, використовуючи такі показники забезпеченості:

найбільш ризикованих активів власним капіталом – нетто;

чутливість до проценту пасиви власним капіталом – нетто.

Коефіцієнтний аналіз банку проводиться на основі якісної інтерпретації змін фінансових показників в динаміці з урахуванням відхилень від зростаючого тренду, що є оптимальним для досліджуваних співвідношень.

Висновки до розділу 1

1. Згідно з Законом України “Про банки і банківську діяльність” банк як юридична особа на підставі ліцензії НБУ здійснює такі операції: 1) залучення у вклади коштів фізичних і юридичних осіб; 2) їх розміщення від власного імені, на власних умовах та прийнятий ризик; 3) розрахунково-касове обслуговування фізичних і юридичних осіб.

2. В основу рекомендацій щодо удосконалення банківського менеджменту покладено рейтинг банківської установи як результат узагальненої оцінки і всебічного аналізу її діяльності. Рейтингова оцінка визначається за стандартизованою системою і ґрунтується на аналізі основних показників діяльності банку і його компонентів. Найвідомішим інструментом банківського нагляду у світі є система *CAMELS*, за якій визначають рейтинг банківських установ і в Україні. Її компонентами є *C*- капітал, *A* – активи, *M* – менеджмент, *E* – дохідність, *L* – ліквідність, *S* – схильність до ризиків.

3. Рейтингові моделі класифікуються за різними ознаками: за ступенем прозорості системи критеріїв та набору показників, за якими оцінюються банківські установи, для користувачів: закриті і відкриті; за методом побудови: бальні та індексні; за способом оцінювання: експертні,

бухгалтерські, змішані; за способом побудови і спостереження: дистанційні та інспекторські.

4. Модель фундаментального аналізу фінансового стану банківської установи включає розрахунок і аналіз коефіцієнтів, рекомендованих Інструкцією НБУ “Про порядок регулювання банківської діяльності” і здійснюється за даною методикою в такій послідовності: аналіз структури та динаміки активів і пасивів банку, аналіз фінансових результатів діяльності банку, коефіцієнтний аналіз діяльності банку, коефіцієнтний аналіз прибутковості.

РОЗДІЛ 2

ДІАГНОСТИКА МЕХАНІЗМІВ БАНКІВСЬКОГО МЕНЕДЖМЕНТА

2.1. Фінансово-економічний паспорт АТ «АБ «РАДАБАНК»

АТ «АБ «РАДАБАНК» є публічним акціонерним товариством на даний момент часу. Він був створений 03.12.1993 у формі закритого акціонерного товариства з найменуванням - акціонерний банк «Агрос» (реєстрація НБУ №220). Рішенням Загальних зборів акціонерів:

- від 16.10.1996 найменування Банку було змінено на «Радабанк». Зміни були зареєстровані НБУ 22.01.1997;

- від 22.04.2009 року організаційно-правову форму Банку приведено у відповідність з діючим законодавством та змінено повне офіційне і скорочене найменування Банку на ПАТ «АБ «РАДАБАНК» (скорочене найменування).

- від 21.04.2022 банком проведено деномінацію простих іменних акцій шляхом консолідації з коефіцієнтом деномінації 0,01.

Банк має ліцензію № 166 від 14.11.2011 на проведення банківських операцій на підставі розширеної Генеральної ліцензії на здійснення валютних операцій № 166-3 від 18.01.2013. Статутний капітал банку станом на 31.12.2022 становить 200 млн. грн. НБУ зареєстровано зміни до Статуту Банку 18.07.2022, НКЦПФР зареєстровано відповідні зміни щодо деномінації акцій 01.09.2022 (табл. 2.1).

АТ «АБ «РАДАБАНК» має такі ліцензії НКЦПФР на професійну діяльність на фондовому ринку:

- діяльність з торгівлі цінними паперами: дилерська діяльність (Серія АЕ №294570 від 04.11.2014); брокерська діяльність (Серія АД №034429 від 13.06.2012);

- депозитарна діяльність: депозитарна діяльність депозитарної установи (Серія АЕ №286562 від 08.10.2013);

- діяльність зберігача цінних паперів (Серія АЕ185344 від 18.12.2012).

Таблиця 2.1

Економічне досьє ПАТ «АБ «РАДАБАНК»

Повне найменування	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦІОНЕРНИЙ БАНК «РАДАБАНК»
Серія і номер свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи (за наявності)	Серія А01 №054657
ЄДРПОУ:	21322127
Дата проведення державної реєстрації	03.12.1993
Зареєстрований:	Виконавчий комітет ,Дніпроої міської ради, 17.08.2005
Територія (область)	,Дніпроа
Юридична адреса:	49069, ,Дніпроа обл., м. Дніпро, проспект Олександра Поля, буд.46
КОАТУУ:	1210137500 (ЦЕНТРАЛЬНИЙ р-н)
Статутний капітал (грн)	200000000
Середня кількість працівників (осіб)	466
Основні види діяльності із зазначенням найменування виду діяльності та коду за КВЕД	65.19 Інше грошове посередництво
МФО	306500
Банки, що обслуговують емітента:	
1) найменування банку (філії, відділення банку), який обслуговує емітента за поточним рахунком у національній валюті	Національний банк України
2) МФО банку	300001
3) поточний рахунок	32001119101026
4) найменування банку (філії, відділення банку), який обслуговує емітента за поточним рахунком у іноземній валюті	Raiffeisen Bank International, Vienna, Austria
5) МФО банку	000000
6) поточний рахунок	7055092803
Керівник:	Грігель Андрій Валерійович, Голова Правління , тел.: 0562387660
Контактна особа:	Долженко Юлія Сергіївна, тел.: 0562387652

Джерело: www.smida.gov.ua

НБУ видав АТ «АБ «РАДАБАНК» такі ліцензії: №166 від 14.11.2011 на надання банківських послуг, визначених ч. 3 статті 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність»; №166-4 від 17.02.2022 - Генеральна ліцензія на здійснення валютних операцій. Термін дії Ліцензій – необмежений. АТ «АБ «РАДАБАНК» має намір і надалі продовжувати банківську діяльність відповідно до отриманих ліцензій.

Статутний капітал банку сформований за рахунок акцій простих бездокументарних іменних номіналом 10 грн., депозитарієм яких є ПАТ «Національний депозитарій України» (код ЄДРПОУ 30370711). Акції (ISIN: UA4000199095) мають приватне (закрите) розміщення і включені до Біржового списку ПАТ «ФОНДОВА БІРЖА «ПЕРСПЕКТИВА», м.Дніпро і знаходяться у ньому в категорії позалістингових (табл. 2.2). Фактів лістингу/делістингу акцій АТ «АБ «РАДАБАНК» не було. Станом на 31.12.2022 року акціонерний капітал АТ «АБ «РАДАБАНК» складається з 20 млн. шт. простих іменних акцій номінальною вартістю 10 грн. Акціонерний капітал повністю сплачений. Усі акції АТ «АБ «РАДАБАНК» мають рівні права при голосуванні. Торгівля ними на внутрішніх і зовнішніх ринках не здійснювалась.

Власниками банку є три фізичні особи, яким належить 98,2% статутного капіталу банку (рис. 2.1).

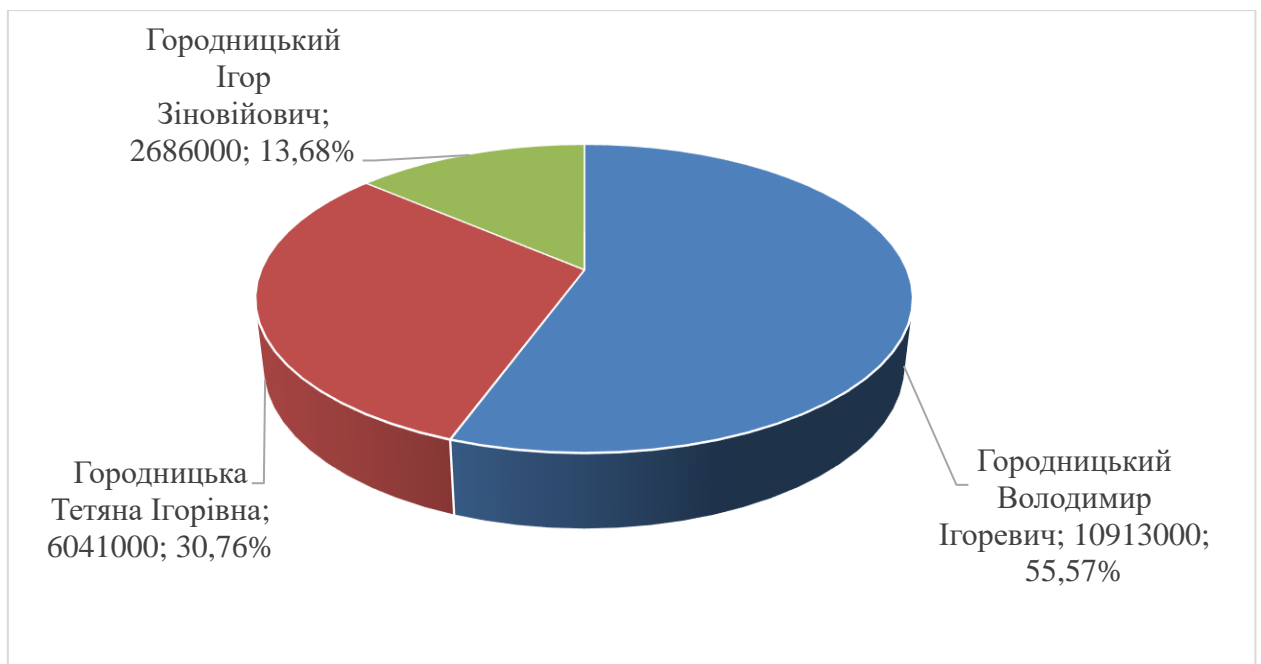

Рис. 2.1 - Склад і структура власників, яким належить 5% і більше акцій АТ «АБ «РАДАБАНК»

Джерело: власні розрахунки

Контрольний пакет акцій АТ «АБ «РАДАБАНК» належить Городницькому Володимирі Ігоревичу.

Таблиця 2.2

Інформація про випуски акцій АТ «АБ «РАДАБАНК»

Дата реєстрації випуску	Номер свідоцтва про реєстрацію випуску	Найменування органу, що зареєстрував випуск	Міжнародний ідентифікаційний номер	Тип цінного паперу	Форма існування та форма випуску	Номінальна вартість акцій (грн.)	Кількість акцій (штук)	Загальна номінальна вартість (грн.)	Частка у статутному капіталі (у %)
01.09.2022	91/1/2022	Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку	UA4000199095	Акція проста бездокументарна іменна	Бездокументарні іменні	10	20000000	200000000	100

Джерело: власні розрахунки

Уповноваженим рейтинговим агентством АТ «АБ «РАДАБАНК» є Національне рейтингове агенство «Рюрік», яке привласнило йому 13.11.2022 рейтинг uaA+ з прогнозом «Стабільний».

Головний офіс АТ «АБ «РАДАБАНК» розташований за адресою: 49000, м.Дніпро, вул.В.Мономаха, буд.5. Станом на 31.12.2022 АТ «АБ «РАДАБАНК» має 13 дирекцій 26 безбалансових відділень, не має дочірніх підприємств, філій та представництв. Дирекціями банку є: Київська №1, Київська №2, Дніпроа, Запорізька №1, Запорізька №2, Черкаська, Хмельницька, Львівська, Харківська, Одеська, Тернопільська, Івано-Франківська, Криворізька.

Мережа відділень АТ «АБ «РАДАБАНК» станом на 31.12.2022 має таке територіальне розміщення:

відділення №2, №3, № 4, № 5, № 6, № 10, №16, №17, №29 – у м.Дніпро,
відділення № 7 - у м. Одеса,
відділення № 8, № 14 – у м. Київ,
відділення № 11, №21, №28 – у м. Запоріжжя,
відділення № 12 – у м. Новомосковськ,
відділення № 13, № 15, №25 – у м. Львів,
відділення №18, №19 – у м.Кривий Ріг,
відділення №20 – у м.Тернопіль,
відділення №22 – у м.Івано-Франківськ,
відділення №23 - м.Черкаси,
відділення №24 – у м.Хмельницький,
відділення №26 – у м.Харків,

Метою створення відділень ПАТ «АБ «РАДАБАНК» є отримання прибутку. Основними їх функціями є надання банківських та інших фінансових послуг клієнтам Банку. Їх основними завданнями є: обслуговування клієнтів відповідно до вимог чинного законодавства України та внутрішніх документів; формування та розширення ресурсної бази, кола

клієнтів та сфери послуг, впровадження нових форм і методів обслуговування клієнтів; забезпечення прибуткової діяльності у кожному звітному періоді.

Відділення як структурна одиниця ПАТ «АБ «РАДАБАНК» є відокремленим підрозділом - точкою продаж, яке створюється на балансі Банку та здійснює банківську діяльність згідно з положенням про відділення. Відділення ПАТ «АБ «РАДАБАНК» не має статусу юридичної особи та діє від його імені на підставі затвердженого Наглядовою радою Банку положення. Воно має керівника, діючого на підставі виданої ПАТ «АБ «РАДАБАНК» довіреності. Банк визначає банківські та фінансові послуги, а також іншу діяльність відділення, виходячи з переліку банківських, фінансових послуг та інших видів діяльності, які він має право здійснювати відповідно до отриманих ним ліцензій, з урахуванням наявності технічних та інших умов, спеціалістів відповідної кваліфікації тощо, потрібних для забезпечення здійснення цих видів діяльності та їх обліку.

ПАТ «АБ «РАДАБАНК» забезпечує швидке і якісне обслуговування клієнтів всіма своїми структурними підрозділами та відділеннями. Його організаційна структура побудована за принципом централізації з вертикальним підпорядкуванням і складається з Наглядової Ради, Правління, Комітетів (кредитного, тарифного, з управління активами та пасивами), департаментів, управлінь та відділів. Органами управління ПАТ «АБ «РАДАБАНК» є Загальні збори акціонерів, Наглядова Рада та Правління. Вищим органом управління Банку є Загальні збори акціонерів, органом контролю - Ревізійна комісія та внутрішній аудит. Структура Банку.

Організаційна структура ПАТ «АБ «РАДАБАНК» періодично вдосконалюється, адаптуючись до змін поточної ситуації та зовнішнього середовища. Структурні підрозділи ПАТ «АБ «РАДАБАНК» діють відповідно до завдань, функцій, повноважень та прав, встановлених для нього у відповідних положеннях.

Станом на 31.12.2022 штатна кількість працівників ПАТ «АБ «РАДАБАНК» складала 466 осіб (в т.ч. працюючих на умовах неповного

робочого часу - 12 осіб, працюючих за сумісництвом - 1 особи). Середньорічна чисельність штатних працівників у 2022 році – 359 осіб, Фонд оплати праці - 32293,0 тис. грн. Протягом року він збільшився через зростання загальної кількості працівників.

ПАТ «АБ «РАДАБАНК» сприяє підвищенню рівня кваліфікації своїх працівників шляхом: їх участі у семінарах Національного центру підготовки банківських працівників України; навчання власними силами, у т.ч. керівниками структурних підрозділів своїх підлеглих в процесі роботи; відвідування відкритих індивідуальних заходів зовнішніх консультантів та фахівців для розвитку певних ділових якостей, обміну досвідом та здобуття вузькоспеціалізованих знань. ПАТ «АБ «РАДАБАНК» гарантує високі соціальні стандарти, гідну оплату праці робітників, їх навчання та розвиток, охорону праці та безпеку.

ПАТ «АБ «РАДАБАНК» з 16.04.1998 входить до Асоціації «Дніпровський Банківський Союз», що знаходиться за адресою: Україна, 49000, м. Дніпро, пр. Карла Маркса, 60, офіс 519. Асоціація є неприбутковою організацією, добровільним об'єднанням банківських установ та інших СГД і функціонує на основі Статуту, зареєстрованого 21.12.1994 за номером 10055-ОБ. Основними задачами Асоціація є: захист прав та інтересів учасників в органах державної влади, суспільних, а також в інших організаціях,

ПАТ «АБ «РАДАБАНК» входить до Саморегулювальної організації Асоціація «Українські Фондові Торговці», що знаходиться за адресою: Україна, 49000, м. Дніпро, вул. вул. Воскресенська, 30. Вона виконує функції та повноваження об'єднання та саморегулювальної організації професійних учасників фондового ринку України.

ПАТ «АБ «РАДАБАНК» є учасником Капіталу гарантування вкладів фізичних осіб, що знаходиться за адресою: Україна, 01034, м. Київ, вул. Ярославів Вал, 32А. Протягом дії воєнного стану і трьох місяців після його завершення Фонд гарантує вклади громадян, які розміщені в учасниках (тимчасових учасниках) Капіталу в національній та іноземній валюті,

включаючи відсотки, в розмірі вкладів у повному обсязі, незалежно від суми, у наступні періоди - не більше 600 тис. грн.

ПАТ «АБ «РАДАБАНК» є членом незалежної асоціації з неприбутковим статусом «Українська Національна Група Членів та Користувачів СВІФТ «УкрСВІФТ», що знаходиться за адресою: Україна, 04053, м. Київ, вул. Обсерваторна, 21-а і об'єднує членів та користувачів міжнародної системи обміну платіжними повідомленнями S.W.I.F.T.

ПАТ «АБ «РАДАБАНК» є учасником відкритого, добровільного, недержавного, незалежного неприбуткового об'єднання фінансових установ України «УКРАЇНСЬКА ФІНАНСОВА АСОЦІАЦІЯ», що знаходиться за адресою: 01042, м.Київ, вул. Івана Кудрі, буд. 38. Метою участі є захист та представництво власних інтересів у частині розвитку державних міжрегіональних та міжнародних зв'язків, забезпечення наукового та інформаційного обміну тощо.

ПАТ «АБ «РАДАБАНК» з 14.08.2012 є Асоційованим членом однієї з найбільших світових платіжних систем - об'єднання Visa International Service Association, що знаходиться за адресою: Central Europe, Middle East, and Africa Regional Office Visa International P.O. Box 253 London W8 5TE, United Kingdom. За сприяння «Віза» ПАТ «АБ «РАДАБАНК» впроваджує інноваційні платіжні продукти і технології.

ПАТ «АБ «РАДАБАНК» з 12.07.2012 є Афілійованим членом найбільшої у світі платіжної системи, яка займається обслуговуванням фінансових установ, фізичних осіб і підприємств - MasterCard International, що знаходиться за адресою: Europe sprl Chaussee de Tervuren, 198A B 1410 Waterloo, Belgium.

ПАТ «АБ «РАДАБАНК» з 24.05.2013 є Членом Біржи ПАТ «ФОНДОВА БІРЖА «ПЕРСПЕКТИВА», що знаходиться за адресою: Україна, 49000, м.,Дніпро, вул.Воскресенська (Леніна), буд.30. Метою членства є отримання інформації стосовно попиту і пропозиції на цінні папери, проведення регулярних торгів ними за встановленими правилами, участь у

централізованому укладенні і виконанні договорів щодо фінансових інструментів, у тому числі здійснення клірингу та розрахунків за ними.

ПАТ «АБ «РАДАБАНК» є Членом саморегульованої організації Професійної асоціації реєстраторів і депозитаріїв, що знаходиться за адресою: 01133 Україна, м.Київ вул. Щорса, 32б, приміщення 61. Метою членства є доступ до послуг вітчизняних депозитарних установ та торговців цінними паперами.

ПАТ «АБ «РАДАБАНК» з 30.04.2013 є Членом небанківської платіжної системи ПАТ «ФІНАНСОВА КОМПАНІЯ «СУЧАСНІ КРЕДИТНІ ТЕХНОЛОГІЇ», що знаходиться за адресою: 49000, м.Дніпро, вул.Воскресенська (Леніна), буд.30. Метою членства ПАТ «АБ «РАДАБАНК» є забезпечення ефективної взаємодії між біржовою, депозитарною та платіжною системами України, що дозволяє отримати додаткові переваги: від розширення клієнтської бази за рахунок відкриття рахунків торговців цінними паперами; підвищення показників ліквідності банку за рахунок стабільних залишків на кореспондентському рахунку банку і відсутність відтоку ресурсів), обслуговування власних операцій банку на біржовому ринку і зниження ризиків переказу коштів; легітимізація моделі переказу коштів на виконання зобов'язань за договорами, укладеними на фондових біржах.

ПАТ «АБ «РАДАБАНК» є членом ПАТ «РОЗРАХУНКОВИЙ ЦЕНТР», що знаходиться за адресою: м. Київ, вул. Тропініна, 7Г. Банк отримує послуги: відкриття/ведення/закриття кореспондентських рахунків; переказ коштів за правочинами щодо цінних паперів та контроль здійснення грошових розрахунків; отримання кредитів овердрафт під заставу державних цінних паперів, для проведення грошових розрахунків; відкриття/ведення/закриття клірингових рахунків/субрахунків; блокування прав з поставки цінних паперів на клірингових рахунках з метою отримання додаткового грошового ліміту; забезпечення виконання позабіржових розрахунків з державними та корпоративними цінними паперами за принципом «поставка проти оплати».

ПАТ «АБ «РАДАБАНК» користується послугами ТОВ «Аудиторська фірма «АФ»ПКФ Аудит-фінанси» (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Текст аудиторського висновку ТОВ «Аудиторська фірма «АФ»ПКФ Аудит-фінанси»

Найменування аудиторської фірми	ТОВ «Аудиторська фірма «АФ»ПКФ Аудит-фінанси»
Код за ЄДРПОУ	34619277
Місцезнаходження аудиторської фірми, аудитора	вул. О. Гончара 41, 3 поверх, місто Київ, Україна, 01054
Номер та дата видачі свідоцтва про включення до Реєстру аудиторських фірм та аудиторів, виданого Аудиторською палатою України	3886 26.10.2006
Реєстраційний номер, серія та номер, дата видачі та строк дії свідоцтва про внесення до Реєстру аудиторських фірм, які можуть проводити перевірки професійних учасників ринку цінних паперів	П 000379 П 000379 05.02.2013 21.04.2021
Номер та дата видачі свідоцтва про відповідність системи контролю якості	0458 27.03.2014
Звітний період аудиту фінансової звітності	01.01.2022 31.12.2022
Думка аудитора (01 - безумовно позитивна; 02 - із застереженням; 03 - негативна; 04 - відмова від висловлення думки)	01
Номер та дата договору на проведення аудиту	77 09.10.2022
Дата початку та дата закінчення аудиту	01.01.2022 31.12.2022
Дата аудиторського висновку (звіту)	16.04.2018
Розмір винагороди за проведення річного аудиту, грн	269000
Текст аудиторського висновку (звіту)	

Джерело: www.smida.gov.ua

Думка аудитора щодо фінансової звітності ПАТ «АБ «РАДАБАНК» є безумовно позитивна.

2.2. Оцінка механізмів управління активами

У якості інформаційної бази аналізу використано балансові звіти банку на 1 січня 2022 року та на 1 січня 2023 року, звіти про прибутки та збитки (форма № 2.03) за 2021 рік та за 2022 рік.

Аналіз фінансового стану АКБ "Радабанк" доцільно почати з аналізу структури і динаміки його активних та пасивних операцій. Динаміка активів банку за згрупованими статтями відображена в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Динаміка обсягів і структури активів балансу

Агрегат	Стаття кривів	Значення, грн.		Зміна		Питома вага, %		
		01.01.2022	01.01.2023	Приріст, грн.	Темп приросту, %	01.01.2022	01.01.2023	Зміна, %
A1	Продуктивні активи, у т. ч.:	8025875	41009601	32983726	410,97	75,0	88,7	13,7
A1.1	Кредити та фінансовий лізинг клієнтам, у т. ч.:	4793353	32763835	27970482	583,53	44,8	70,9	26,1
A1.1.1	-кредити юридичним особам у національній валюті	3245959	26945131	23699172	730,11	30,3	58,3	28
A1.1.2	-кредити юридичним особам у іноземній валюті		3211789	3211789			6,9	6,9
A1.2	Депозити та кредити в інших банках		8245613	8245613			17,8	17,8
A1.3	Цінні папери в портфелі банку, у т.ч.:	3232369		-3232369	-100,00	30,2		-30,2
A1.3.1	-цінні папери на продаж	143288		-143288	-100,00	1,3		-1,3
A1.3.2	-цінні папери на інвестиції	3089080		-3089080	-100,00	28,9		-28,9
A1.4	Інвестиції в асоційовані компанії	153	153	0	0,00			0
A2	Непродуктивні активи, у т. ч.:	2176727	4046612	1869885	85,90	20,4	8,7	-11,7
A2.1	Кошти на коррахунках в НБУ	1517291	3029137	1511846	99,64	14,2	6,6	-7,6
A2.2	Кошти на коррахунках в інших банках	495435	78570	-416865	-84,14	4,6	0,2	-4,4
A2.3	Валюта, монети та банківські метали	105251	345724	240473	228,48	1,0	0,7	-0,3
A2.4	Дебіторська заборгованість	58750	593181	534431	909,67	0,6	1,2	0,6
A3	Витрати на власні потреби, у т.ч.:	496215	1187155	690940	139,24	4,6	2,6	-2
A3.1	Матеріальні активи	456880	1142668	685788	150,10	4,2	2,5	-1,7
A3.2	Нематеріальні активи	39335	44487	5152	13,10	0,4	0,1	-0,3
A	Активи	10698823	46243371	35544548	332,23	100,0	100,0	0

Джерело: власні розрахунки

Активи балансу за досліджуваний період збільшилися в 4,32 рази (з 10698823 грн. до 46243371 грн.). Основним напрямом вкладень банку є продуктивні активи, частка яких у загальній сумі активів за аналізований період зросла з 75,0% до 88,7%. Відповідно й частка непродуктивних активів знизилася з 20,4% до 8,7%. Така тенденція свідчить про можливе зростання дохідності активів, отже і рентабельності банківської діяльності.

Абсолютна сума продуктивних активів банку зросла в 5,10 рази, і темпи зростання продуктивних активів, що випереджують темпи зростання загальних активів (5,10 рази проти 4,32 рази), призвели до збільшення їх частки в структурі активів банку.

Це в основному відбувалося за рахунок змін у обсязі кредитів юридичним особам у національній валюті - їх частка в активах зросла з 30,3% до 58,3%. Частка кредитів юридичним особам у іноземній валюті збільшилася з 0% до 6,9%, що свідчить про розширення асортименту кредитних послуг клієнтам банку. Особливої уваги в структурі продуктивних активів потребують цінні папери в портфелі банку і депозити та кредити в інших банках. Частка цінних паперів в портфелі банку за досліджуваний період знизилася з 30,2% до 0%. Такі різкі коливання портфеля цінних паперів можуть свідчити про недостатню диверсифікацію портфеля, отже про схильність банку до ризикованих операцій на ринку цінних паперів.

Частка депозитів та кредитів в інших банках зросла з 0% до 17,83%, що говорить про деяку диверсифікацію банку на ринку позик, або про недостатній попит на кредити з боку клієнтів банку.

Абсолютний обсяг непродуктивних активів збільшився в 1,86 рази, отже темп їх зростання відставав від темпів зростання загальних активів банку, що призвело до зменшення їх частки в структурі активів банку з 20,4% до 8,7%. Стурбованість викликає зростання частки дебіторської

заборгованості банку з 0,6% до 1,2%, що знижує як дохідність активів, так і їх ліквідність.

Абсолютна сума витрат банку на власні потреби збільшилася в 2,39 рази. Це перш за все пов'язано з придбанням та обладнанням банком нових приміщень. В зв'язку з тим, що темпи зростання витрат банку на власні потреби відставали від темпів росту активів (2,39 рази проти 4,32 рази), їх частка в структурі активів знизилася з 4,6% до 2,6%.

Отже, політика управління активами банку була скерована на збільшення дохідності активів, відсутнє стратегічне планування портфелю цінних паперів банку. В цілому рівень диверсифікації продуктивних активів можна визнати задовільним.

2.3. Оцінка механізмів управління пасивами

Динаміку залучених коштів (зобов'язань) банку за згрупованими статтями відображено в табл. 2.5. За досліджуваній період обсяг залучених коштів - брутто збільшився в 4,32 рази, що нижче за темпи зростання продуктивних активів банку (ріст у 5,10 рази) і свідчить про розширення використання власних коштів як бази прибуткових операцій.

Основним джерелом ресурсів банку в складі залучених коштів - брутто виступають депозити та кредити банків (зростання з 0% до 29,6% від залучених коштів - брутто).

Така тенденція може свідчити або про виникнення складнощів в роботі банку (різкий відтік коштів з рахунків до запитання і строкових депозитів клієнтів), що потребує швидкого рефінансування активних операцій за рахунок залучення міжбанківських кредитів, або про різке зростання попиту на кредити з боку клієнтів банку.

Таблиця 2.5

Динаміка обсягів і структури залучених коштів

Агрегат	Стаття	Значення, грн.		Приріст, грн.		Питома вага, %		
		01.01.2022	01.01.2023	Абсолютний, грн.	Темп приросту, %	01.01.2022	01.01.2023	Приріст
31	Коррахунки банків							
32	Кошти до запитання клієнтів	1585324	2043896	458572	28,93	14,7	4,4	-10,3
33	Строкові депозити клієнтів, у т.ч.:	58032	666996	608964	1049,36	0,5	1,4	0,9
33.1	-депозити юридичних осіб		445426	445426			0,9	0,9
33.2	-депозити фізичних осіб	58032	221569	163537	281,80	0,5	0,5	0
34	Депозити та кредити банків		13684837	13684837			29,6	29,6
35	Цінні папери власного боргу		70000	70000			0,2	0,2
36	Інші зобов'язання, у т.ч.:	1935109	785096	-1150013	-59,43	18,1	1,7	-16,4
36.1	-кредиторська заборгованість	345167	785096	439929	127,45	3,2	1,7	-1,5
36.2	-внески у незареєстрований статутний капітал	1589110		-1589110	-100,00	14,9		-14,9
36	Залучені кошти - брутто	3578465	17250827	13672362	382,07	33,4	37,3	3,9
37	Сума іммобілізації, у т. ч.:	58750	593181	534431	909,67	0,6	1,2	0,6
A2.4	-дебіторська заборгованість	58750	593181	534431	909,67	0,6	1,2	0,6
Зн	Залучені кошти - нетто	3519715	16657646	13137931	373,27	32,8	36,1	3,3
Вб	Валюта балансу	10698823	46243371	35544548	332,23	100,0	100,0	0

Джерело: власна розробка

На основі аналізу змін у абсолютних обсягах рахунків до запитання (зростання в 1,29 рази) і строкових депозитів клієнтів (зростання в 11,49 рази) можна зі впевненістю зробити висновок про те, що збоїв у роботі банку не відбувалося – банк залучає міжбанківські кредити для кредитування власних клієнтів.

Порівнюючи співвідношення між рахунками до запитання, строковими депозитами клієнтів і кредитами та депозитами інших банків, не можна визнати це співвідношення оптимальним:

на 01.01.2022 року - 96,47:3,53:0 відповідно;

на 01.01.2023 року - 12,47:4,07:83,46 відповідно;

при оптимальному співвідношенні 30:50:20.

Ця тенденція свідчить про відсутність якісного вдосконалення структури платних джерел, тому що дорогі джерела (але передбачувані в часі) не можуть забезпечити банку достатню прибутковість фінансованих активних операцій.

Отже, структура залучених коштів банку зазнала за досліджуваний період значних змін:

а) зменшилася питома вага рахунків до запитання, що є найбільш дешевою ресурсною базою банку, і формується за рахунок клієнтів, що знаходяться на розрахунково—касовому обслуговуванні, - банк не створює нових технологічних процедур, привабливих для клієнтів;

б) тенденція до зростання питокої ваги строкових депозитів клієнтів свідчить про здійснення діяльності по пропозиції нових банківських продуктів на ринку для залучення тимчасово вільних грошових коштів юридичних та фізичних осіб;

в) темпи зростання депозитів та кредитів від інших банків, забезпечуючи основний обсяг залучених коштів – бруто (на 01.01.2023р – 29,6% від валюти балансу), через їх високу процентну ставку, не забезпечують банку належну прибутковість активних операцій.

Динаміку структури власного капіталу (власних коштів) АКБ "Радабанк" подано в табл. 2.6. Абсолютна сума власних коштів – нетто зросла в 4,07 рази (з 7120357 грн. до 28992544 грн.). Темпи росту власних коштів – брутто відставали від темпів росту пасивів банку (4,07 рази проти 4,32 рази), що призвело до зменшення їх частки в структурі пасивів балансу. Абсолютний ріст власних коштів - брутто забезпечувався за рахунок збільшення статутного капіталу, прибутку поточного року, резервного капіталу. При цьому динаміка темпів зростання цих агрегатів має такий вигляд: статутний капітал збільшився в 4,11 рази, резервний капітал збільшився в 3,4 рази, прибуток - в 4,95 рази.

Таким чином збільшення власних коштів банку відбувалося в основному за рахунок коштів акціонерів, тобто зростання статутного капіталу банку – на нього припадає 93,9% зростання власного капіталу банку в абсолютному розмірі. З цього можна зробити висновок, що банк розвивався по екстенсивному шляху.

Позитивною тенденцією в діяльності банку є випереджуючі темпи зростання абсолютної суми власних коштів - нетто порівняно з темпами росту обсягів власних коштів - брутто. Ця тенденція свідчить про розширення джерел прибуткових активних операцій банку, і, відповідно, про збільшення рентабельності банківської діяльності. Темпи росту іммобілізації власних коштів – нетто, що відстають від темпів росту пасивів балансу відбивають зниження затрат банку на власні потреби.

Отже, власні кошти банку протягом досліджуваного періоду формувалися в основному екстенсивним шляхом. Власні кошти - нетто в достатній мірі забезпечують прибуткові активні операції банку. За наявності такої структури і динаміки власних коштів - брутто банк може здійснювати активні операції з низьким ризиком, щоб забезпечити рентабельність банківської діяльності.

Таблиця 2.6

Динаміка обсягів і структури власного капіталу

Агрегат	Стаття	Значення, грн.		Зміна		Питома вага, %		
		01.01.2022	01.01.2023	Абсолютний, грн.	Темп приросту, %	01.01.2022	01.01.2023	
К1	Статутний капітал, у т.ч.:	6614662	27160000	20545338	310,60	61,7	58,7	-3
К1.1	-сплачений СФ	6700154	27160000	20459846	305,36	62,6	58,7	-3,9
К1.2	-несплачений СФ	-85491		85491	-100,00	-0,9		0,9
К2	Загальні резерви	61271		-61271	-100,00	0,6		-0,6
К3	Резервний капітал	137432	466613	329181	239,52	1,3	1	-0,3
К4	Капітал переоцінки основних засобів	39081	39081	0	0,00	0,4	0,1	-0,3
К5	Прибутки минулих років							
К6	Фінансовий результат поточного року	267910	1326850	1058940	395,26	2,5	2,9	0,4
К6	Власний капітал – бруто	7120357	28992544	21872187	307,18	66,6	62,7	-3,9
К7	Сума імобілізації, у т.ч.:	496215	1187155	690940	139,24	4,6	2,7	-1,9
А3.1	-нематеріальні активи	39335	44487	5152	13,10	0,4	0,1	-0,3
А3.2	-матеріальні активи	456880	1142668	685788	150,10	4,2	2,6	-1,6
Кн	Власний капітал – нетто	6624142	27805389	21181247	319,76	61,9	60	-1,9
В6	Валюта балансу	10698823	46243371	35544548	332,23	100	100	0

Джерело: власна розробка

Висновки до розділу 2

1. Активи балансу за досліджуваний період збільшилися в 4,32 рази (з 10698823 грн. до 46243371 грн.). Основним напрямом вкладень банку є продуктивні активи, частка яких у загальній сумі активів за аналізований період зросла з 75,0% до 88,7%. Відповідно й частка непродуктивних активів знизилася з 20,4% до 8,7%. Така тенденція свідчить про можливе зростання дохідності активів, отже і рентабельності банківської діяльності.

2. Абсолютна сума продуктивних активів банку зросла в 5,10 рази, і темпи зростання продуктивних активів, що випереджують темпи зростання загальних активів (5,10 рази проти 4,32 рази), призвели до збільшення їх частки в структурі активів банку. Це в основному відбувалося за рахунок змін у обсязі кредитів юридичним особам у національній валюті - їх частка в активах зросла з 30,3% до 58,3%.

3. Частка кредитів юридичним особам у іноземній валюті збільшилася з 0% до 6,9%, що свідчить про розширення асортименту кредитних послуг клієнтам банку. Частка цінних паперів в портфелі банку за досліджуваний період знизилася з 30,2% до 0%. Такі різкі коливання портфеля цінних паперів можуть свідчити про недостатню диверсифікацію портфеля, отже про схильність банку до ризикованих операцій на ринку цінних паперів. Частка депозитів та кредитів в інших банках зросла з 0% до 17,83%, що говорить про деяку диверсифікацію банку на ринку позик, або про недостатній попит на кредити з боку клієнтів банку.

4. Абсолютний обсяг непродуктивних активів збільшився в 1,86 рази, отже темп їх зростання відставав від темпів зростання загальних активів банку, що призвело до зменшення їх частки в структурі активів банку з 20,4% до 8,7%. Стурбованість викликає зростання частки дебіторської заборгованості банку з 0,6% до 1,2%, що знижує як дохідність активів, так і їх ліквідність.

5. Абсолютна сума витрат банку на власні потреби збільшилася в 2,39 рази. Це перш за все пов'язано з придбанням та обладнанням банком нових

приміщень. В зв'язку з тим, що темпи зростання витрат банку на власні потреби відставали від темпів росту активів (2,39 рази проти 4,32 рази), їх частка в структурі активів знизилася з 4,6% до 2,6%.

6. Основним джерелом ресурсів банку в складі залучених коштів - бруutto виступають депозити та кредити банків (зростання з 0% до 29,6% від залучених коштів - бруutto). Така тенденція може свідчити або про виникнення складнощів в роботі банку (різкий відтік коштів з рахунків до запитання і строкових депозитів клієнтів), що потребує швидкого рефінансування активних операцій за рахунок залучення міжбанківських кредитів, або про різке зростання попиту на кредити з боку клієнтів банку.

7. На основі аналізу змін у абсолютних обсягах рахунків до запитання (зростання в 1,29 рази) і строкових депозитів клієнтів (зростання в 11,49 рази) можна зі впевненістю зробити висновок про те, що збоїв у роботі банку не відбувалося – банк залучає міжбанківські кредити для кредитування власних клієнтів.

8. Структура залучених коштів банку зазнала за досліджуваний період значних змін:

а) зменшилася питома вага рахунків до запитання, що є найбільш дешевою ресурсною базою банку, і формується за рахунок клієнтів, що знаходяться на розрахунково—касовому обслуговуванні, - банк не створює нових технологічних процедур, привабливих для клієнтів;

б) тенденція до зростання питомої ваги строкових депозитів клієнтів свідчить про здійснення діяльності по пропозиції нових банківських продуктів на ринку для залучення тимчасово вільних грошових коштів юридичних та фізичних осіб;

в) темпи зростання депозитів та кредитів від інших банків, забезпечуючи основний обсяг залучених коштів – бруutto (на 01.01.2023р – 29,6% від валюти балансу), через їх високу процентну ставку, не забезпечують банку належну прибутковість активних операцій.

9. Абсолютна сума власних коштів – нетто зростає в 4,07 рази (з 7120357 грн. до 28992544 грн.). Темпи росту власних коштів – бруто відставали від темпів росту пасивів банку (4,07 рази проти 4,32 рази), що призвело до зменшення їх частки в структурі пасивів балансу. Абсолютний ріст власних коштів - бруто забезпечувався за рахунок збільшення статутного капіталу, прибутку поточного року, резервного капіталу. Власні кошти банку протягом досліджуваного періоду формувалися в основному екстенсивним шляхом. Власні кошти - нетто в достатній мірі забезпечують прибуткові активні операції банку. За наявності такої структури і динаміки власних коштів - бруто банк може здійснювати активні операції з низьким ризиком, щоб забезпечити рентабельність банківської діяльності.

10. Основними рисами банківського менеджменту є такі:

- політика управління активами банку була скерована на збільшення доходності активів, відсутнє стратегічне планування портфелю цінних паперів банку. В цілому рівень диверсифікації продуктивних активів можна визнати задовільним;

- співвідношення між рахунками до запитання, строковими депозитами клієнтів і кредитами та депозитами інших банків, не є оптимальним і свідчить про відсутність якісного вдосконалення структури платних джерел, тому що дорогі джерела не можуть забезпечити банку достатню прибутковість фінансованих активних операцій;

- збільшення власних коштів банку відбувалося в основному за рахунок коштів акціонерного капіталу, що свідчить про екстенсивний шлях розвитку;

- позитивною тенденцією є випереджуючі темпи зростання абсолютної суми власних коштів - нетто порівняно з темпами росту обсягів власних коштів – бруто, що свідчить про розширення джерел прибуткових активних операцій банку, і, відповідно, про збільшення рентабельності банківської діяльності. Темпи росту іммобілізації власних коштів – нетто, що відстають від темпів росту пасивів балансу відбивають зниження затрат банку на власні потреби.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ БАНКІВСЬКОГО МЕНЕДЖМЕНТА

3.1. Шляхи зростання ресурсної бази банку

Основним джерелом залучених коштів банківської установи є депозити, які забезпечують від 70-95%% банківських ресурсів. Це пояснюється їхньою численністю, відносною стійкістю та меншою вартістю порівняно з іншими джерелами.

Особливо важливими є депозитні ресурси для малих і середніх за розмірами банків, до яких відноситься ПАТ КБ «Радабанк». До такого висновку прийшли в своїх працях відомі фахівці в галузі банківської справи, зазначаючи, що недепозитні ресурси здебільшого використовуються великими банками, які мають можливість залучати значні «оптові» ресурси.

Оскільки ПАТ КБ «Радабанк» має незначний за світовими стандартами статутний капітал, що впливає на можливість залучення ресурсів і розміри активів, особливе значення для його ресурсного забезпечення мають депозити. Очевидно, що при розрахунках депозитної складової пасивів ПАТ КБ «Радабанк» до уваги мають братися всі відкриті в банках клієнтські рахунки.

Банківський депозит вважається доцільним розглядати в контексті складової ресурсів ПАТ КБ «Радабанк» як грошові кошти, передані в його тимчасове розпорядження із метою отримання доходу на умовах, визначених депозитним договором або іншим документом, що засвідчує укладання з ПАТ КБ «Радабанк» договору. Таке визначення відображає головний клієнтський мотив тимчасового розміщення коштів у ПАТ КБ «Радабанк», який полягає не просто в збереженні їх, а в отриманні певного доходу. Навіть за поточними рахунками в разі невиконання в ПАТ КБ «Радабанк» процентів клієнти як прихований дохід можуть отримувати

безкоштовно послуги з ведення рахунку, різноманітні інформаційно - консультаційні послуги. В умовах вільного вибору клієнтами банку для депозитного обслуговування ця форма виплати доходу може бути важливим фактором привабливості послуг ПАТ КБ «Радабанк».

Сукупність депозитних рахунків клієнтів, відкритих в ПАТ КБ «Радабанк», складають його депозитну базу. Клієнтами, які беруть участь у формуванні депозитної бази, можуть виступати: фізичні особи, їх об'єднання, юридичні особи - СГД, організації та установи незалежно від форм власності, бюджети і позабюджетні фонди в особі Головного управління Державного казначейства України. Депозитна база ПАТ КБ «Радабанк» формується із значної кількості клієнтських рахунків, що свідчить про роздрібний характер депозитних послуг і вимагає докладання значних зусиль з боку банку до їх залучення. Саме ці обставини зумовлюють необхідність використання маркетингу при формуванні депозитної бази ПАТ КБ «Радабанк». Його співробітники усвідомили необхідність використання маркетингових прийомів та інструментів при формуванні депозитної бази. Однак поки ПАТ КБ «Радабанк» використовує лише окремі елементи цих прийомів та інструментів, спрямовані на максимізацію збуту, вдосконалення окремих параметрів депозитних послуг. Цілісної ж системи банківського маркетингу як концепції ведення бізнесу й набору інструментів для її реалізації, на жаль, немає. Можливості маркетингу для формування депозитної бази ПАТ КБ «Радабанк» можна поділити на декілька груп, зокрема, інформаційно - аналітичні, виробничо - сервісні та організаційні. Їх вплив на процес формування депозитної бази ПАТ КБ «Радабанк» має свої особливості.

Інформаційно-аналітичні можливості маркетингу для депозитної діяльності полягають у створенні інформаційних підстав для прийняття ПАТ КБ «Радабанк» і його клієнтами оптимальних рішень, спрямованих на формування депозитної бази й реалізацію мотивів клієнтів. Необхідно підкреслити важливість інформаційної ролі маркетингу не тільки для ПАТ

КБ «Радабанк», який готує рішення про параметри депозитної бази, а й для клієнтів, оскільки вони здебільшого, приймають рішення про спроможність ПАТ КБ «Радабанк» задовольнити їхні фінансові потреби тільки шляхом збирання та аналізу інформації. При цьому слід враховувати рейтинг важливості джерел інформації про ПАТ КБ «Радабанк» для прийняття рішення про купівлю банківських послуг, особливо депозитних. Таким чином, можна зробити висновок про двосторонній характер інформаційних потоків у процесі депозитної діяльності між ПАТ КБ «Радабанк» і клієнтами.

Інформаційно - аналітичні можливості маркетингу при формуванні депозитної бази ПАТ КБ «Радабанк» реалізуються в таких аспектах:

1. Створення баз даних про компоненти макроекономічного середовища формування депозитної бази (законодавчо - правові можливості й обмеження, загальні економічні умови, соціально - демографічна ситуація тощо).

2. Створення баз даних про складові мікросередовища ПАТ КБ «Радабанк» (відомості про конкурентів, постачальників ресурсів, посередників, контактні аудиторії, кількісні та якісні параметри діяльності самого банку).

3. Отримання оперативної інформації про вимоги до банківських депозитних послуг, сервісного обслуговування з боку нинішніх і потенційних клієнтів для ефективного функціонування системи забезпечення їхньої якості.

4. Визначення найбільш ефективних каналів і методів поширення продуктової, іміджевої реклами ПАТ КБ «Радабанк» та інших засобів просування.

5. Надання можливості нинішнім і потенційним клієнтам отримувати необхідну інформацію для вибору ПАТ КБ «Радабанк», який буде здійснювати їхнє депозитне обслуговування, й активно впливати на його якість.

6. Створення та адаптація методів аналізу маркетингової інформації для прийняття ПАТ КБ «Радабанк» і його клієнтами найкращих рішень.

На підставі реалізації маркетингових інформаційно - аналітичних можливостей ПАТ КБ «Радабанк» визначає параметри (стандарти) своїх депозитних послуг, сервісного обслуговування, формулює завдання депозитної політики шляхом розробки відповідного меморандуму. Таким чином реалізуються виробничо - сервісні можливості маркетингу щодо депозитного обслуговування клієнтів. Серед їх можливостей можна зазначити такі:

- визначення необхідних обсягів залучення депозитів та їхньої структури залежно від різних ознак класифікації;
- розробка асортименту депозитних послуг;
- визначення якісних параметрів депозитних послуг, тобто з'ясування того, які мотиви клієнтів вони задовольняють, можливості пакетування їх із іншими послугами з метою забезпечення комплексності обслуговування;
- визначення основних параметрів депозитних послуг, а саме: розміру мінімальної суми для відкриття рахунку (залишку на рахунку), терміну функціонування рахунку й умов його дострокового закриття, розміру процентної ставки й порядку нарахування процентів, можливостей щодо нарахування пільгових процентів для основних клієнтів тощо;
- розробка програми сервісної підтримки депозитних послуг ПАТ КБ «Радабанк» на всіх етапах їхньої реалізації (до відкриття депозитного рахунку, під час та після дії депозитного договору).

Для успішної реалізації розглянутих маркетингових можливостей має бути задіяна ще одна складова - організаційна. Це свідчить про необхідність реорганізації банківської діяльності ПАТ КБ «Радабанк» як одного з напрямків банківського реінжинірингу.

Організація маркетингової діяльності з формування депозитної бази ПАТ КБ «Радабанк» має свою специфіку, яка зумовлює використання внутрішнього, зовнішнього та двостороннього маркетингу, взаємодія яких

може забезпечити високу якість не тільки депозитних послуг, а й сфери контактів.

З погляду впливу на подальші рішення щодо депозитної бази ПАТ КБ «Радабанк», інформаційно - аналітичні можливості маркетингу відіграють провідну роль, оскільки всі інші зазначені можливості є їхнім логічним продовженням. Тому інформаційно - аналітичні можливості маркетингу можна вважати головними для формування депозитної бази ПАТ КБ «Радабанк», а виробничо - сервісні та організаційні - підпорядкованими.

3.2. Заходи зі збільшення фінансових результатів банку

Аналіз фінансових результатів діяльності банку слід починати з аналізу структури та динаміки доходів банку, що наочно відображена в табл. 3.1.

Абсолютний обсяг доходів за досліджуваний період збільшився у 3,46 рази (з 1278900 грн. до 4430926 грн.). Темпи росту процентних доходів, що відставали, і темпи росту процентних доходів по цінним паперам, що також відставали від темпів росту сукупних доходів (відповідно 3,27 рази і 126,65 рази проти 3,46 рази) свідчать про неритмічність темпів приросту процентних доходів і в тому числі процентних доходів за цінними паперами.

Структура сукупних доходів банку в досліджуваний період відносно однорідна по джерелам отримання різноманітних видів доходів. Незначно зменшилася частка процентних доходів (з 74,8% до 70,5%). Зниження процентних доходів по кредитах суб'єктам господарської діяльності (з 72,5% до 55,1%) компенсувалося ростом процентних доходів по цінним паперам (ріст з 0,3% до 11,4% сукупних доходів). При цьому загальний темп зростання сукупного доходу доповнювався випереджаючими темпами росту доходів від торгових операцій (3,46 рази і 8,0 рази відповідно), що призвело до збільшення питомої ваги цих доходів у структурі сукупних доходів з 5,6% до 12,8%.

Таблиця 3.1

Динаміка обсягів і структури доходів банку

Агрегат	Статті доходів і витрат	Значення, грн.		Значення, грн.		Питома вага, %		
		2021 рік	2022 рік	Абсолютний приріст, грн	Темп приросту, %	2021 рік	2022 рік	Зміна
Д1	Процентні доходи, у т.ч.:	956000	3126864	2170864	227,08	74,8	70,5	-4,3
Д1.1	-за коштами, розміщеними у банківському секторі	26000	165344	139344	535,94	2	3,7	1,7
Д1.2	-за кредитами суб'єктам господарської діяльності	926000	2441830	1515830	163,70	72,5	55,1	-17,4
Д1.3	-за кредитами фізичним особам		13080	13080			0,3	0,3
Д1.4	-за цінними паперами	4000	506608	502608	12565,20	0,3	11,4	11,1
Д2	Комісійні доходи	251900	735761	483861	192,08	19,6	16,6	-3
Д3	Результат від торговельних операцій, у т.ч.:	71000	568245	497245	700,35	5,6	12,8	7,2
Д3.1	-від цінних паперів на продаж	39000	562116	523116	1341,32	3	12,7	9,7
Д3.2	-від торгівлі валютою та банківськими металами	32022	6129	-25893	-80,86	2,6	0,1	-2,5
Д4	Інші банківські операційні доходи, у т.ч.:		2100	2100				0
Д4.1	-дивідендний доход		2100	2100				0
Д5	Інші небанківські операційні доходи		3360	3360			0,1	0,1
Д	Сукупні доходи	1278900	4430926	3152026	246,46	100	100	0

Джерело: власні розрахунки

Основне зростання у цій групі доходів припадає на результат від торгівлі цінними паперами – в 14,41 рази. Темп росту комісійних доходів є нижчим за темпи росту сукупних доходів (2,92 рази проти 3,46 рази), що призвело до зниження їх питомої ваги з 19,6% до 16,6%.

Отже, темпи росту процентних доходів і комісійних доходів, що відстають від темпів росту сукупних доходів, компенсуються за рахунок прибутків від торговельних операцій. Наявність такої тенденції в сукупності зі змінами в структурі процентних доходів сигналізує про погіршення якості управління активними операціями банку (кредитування акціонерів по низькій процентній ставці) або про погіршення кон'юнктури ринку кредитних послуг.

Динаміка обсягів і структури витрат банку відображена в табл.3.2.

Абсолютний розмір витрат банку за досліджуваний період збільшився у 3,07 рази (з 1010990 грн. до 3104076 грн.). Темпи росту витрат відстають від темпів росту сукупних доходів (3,07 рази і 3,46 рази відповідно), що свідчить про зростання прибутковості доходів банку.

Темпи зростання процентних витрат (у 8,52 рази) значно випереджують темпи зростання процентних доходів (ріст у 3,27 рази), що є характерним для ситуації, коли значна частина активних операцій фінансується за рахунок міжбанківських позик. Темпи зростання небанківських операційних витрат відстають від темпів зростання сукупних витрат (1,52 рази проти 3,07 рази), що призвело до зменшення їх частки у сукупних витратах з 65,8% до 32,7%. Це пов'язано з відносною незалежністю небанківських операційних витрат (значну частку в них складають витрати на утримання персоналу) від значного зростання обсягів активних операцій банку, що відбувалося протягом 2022р. Отже, банк залежить від кон'юнктури ринку міжбанківських позик, на якому придбає кредитні ресурси.

Наступним етапом аналізу є факторний аналіз процентних доходів та витрат банку, різниця між якими повинна бути основною складовою прибутку банку. Факторний аналіз - це виявлення впливу різноманітних факторів на їх обсяги.

Таблиця 3.2

Динаміка обсягів і структури витрат банку

Агрегат	Витрати	Значення, грн.		Зміна		Питома вага, %	
		2021 рік	2022 рік	Абсолютний приріст, грн	Темп приросту, %	2021 рік	2022 рік
B1	Процентні витрати, у т.ч.:	131000	1116289	985289	752,13	13	36
B1.1	-за коштами, отриманими від інших банків	15000	981937	966937	6446,25	1,5	31,6
B1.2	-за коштами від клієнтів	116000	134352	18352	15,82	11,5	4,4
B2	Комісійні витрати	40000	62196	22196	55,49	4	2
B3	Інші банківські операційні витрати	5950	20228	14278	239,97	0,6	0,7
B4	Інші небанківські операційні витрати, у т.ч.:	666085	1015085	349000	52,40	65,8	32,7
B4.1	-витрати на утримання персоналу	284000	501172	217172	76,47	28,1	16,1
B4.2	-сплата податків (крім ПП)	56000	74157	18157	32,42	5,5	2,4
B4.3	-витрати на утримання основних засобів та нематеріальних активів	46000	118731	72731	158,11	4,5	3,8
B4.4	-інші експлуатаційні та господарські витрати	121500	139666	18166	14,95	12	4,5
B4.5	-витрати на телекомунікації	25600	39500	13900	54,30	2,5	1,3
B4.6	-інші небанківські операційні витрати	132985	141856	8871	6,67	13,2	4,6
B5	Відрахування в резерви та списання сумнівних активів	34000	293177	259177	762,29	3,4	9,4
B6	Податок на прибуток	133955	597148	463193	345,78	13,2	19,2
B	Сукупні витрати	1010990	3104076	2093086	207,03	100	100

Джерело: власні розрахунки

Фактори впливу на процентні доходи банку та розрахунок їх впливу на процентні доходи наведено в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Факторний аналіз процентних доходів

Агрегат	Показник і послідовність розрахунку	Од. виміру	Значення показника		Питома вага,% 2021-2022рр
			2021 рік	2022 рік	
Д1	Процентні доходи	Грн.	956000	3126864	
1	Зміна обсягу процентних доходів (Д1-Д1 ₀)	Грн.		2170864	100,0
А1	Продуктивні активи	Грн.	8025875	41009601	
R	Рівень процентної ставки по продуктивним активам (Д1/А1)	Од.	0,119	0,076	
2	Вплив змін обсягу продуктивних активів на зміни процентного доходу (А1-А1 ₀)*R	Грн.		2506763	115,5
3	Вплив змін процентної ставки на зміни процентного доходу (R-R ₀)*А1 ₀	Грн.		-345112	-15,5

Джерело: власні розрахунки

Факторний аналіз змін процентних доходів показав, що збереження процентної ставки хоча б на рівні попереднього року принесло би банку додатковий дохід у розмірі 345112 грн. при наявному рості продуктивних активів. Таким чином, тактика банківського менеджменту з орієнтацією на засновників банку негативно впливає на дохідність продуктивних активів банку.

Фактори впливу на процентні витрати та розрахунок їх впливу наведено в табл. 3.4. При факторному аналізі процентних витрат виникає парадоксальна ситуація: при значній питомій вазі в структурі підпроцентних зобов'язань міжбанківських кредитів у 2022 році, процентна ставка по підпроцентним зобов'язанням виявляється нижчою, ніж у 2021 році (0,068 проти 0,080). Це можна пояснити тільки одним: строки сплати по міжбанківським позикам припадають на наступний 2023 рік і в ньому слід чекати різкого зростання процентних витрат.

Таблиця 3.4

Факторний аналіз процентних витрат

Агрегат	Показник і послідовність розрахунку	Од. виміру	Значення показника		Питома вага, % 2021-2022pp
			2021 рік	2022 рік	
B1	Процентні витрати	Грн.	131000	1116289	
1	Зміни обсягу процентних витрат (B1-B1 ₀)	Грн.		985289	100,0
ПЗ	Підпроцентні зобов'язання (31+32+33+34+35)	Грн.	1643356	16465731	
Q	Рівень процентної ставки по підпроцентним зобов'язанням (B1/ПЗ)	Од.	0,080	0,068	
2	Вплив змін обсягу підпроцентних зобов'язань на зміни процентних витрат (ПЗ-ПЗ ₀)*Q	Грн.		1007922	102,0
3	Вплив змін рівня процентної ставки на зміни обсягів процентних витрат (Q-Q ₀)*ПЗ ₀	Грн.		-19720	-2,0

Джерело: власні розрахунки

Таким чином, існує можливість зниження прибутковості активних операцій у найближчий час при настанні строків сплати процентів по міжбанківським кредитам.

Наступним етапом аналізу фінансових результатів діяльності банку є аналіз структури та динаміки прибутку банку. Динаміку обсягів та структури прибутку наведено в табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Структура та динаміка прибутку банку

Агрегат	Показник та послідовність його розрахунку	Значення показника, грн.		Питома вага, %	
		2021 рік	2022 рік	2021 рік	2022 рік
П1	Валовий прибуток (П1.1+П1.2)	401865	1923998	100,0	100,0
П1.1	-процентний прибуток (Д1-B1)	825000	2010575	205,3	104,5
П1.2	-непроцентний прибуток (збиток) ((Д2+Д3+Д4+Д5)-(B2+B3+B4+B5))	-423135	-81170	-105,3	-4,5
B6	Податок на прибуток	133955	597148	30,0	30,0
K7	Чистий прибуток (П1-B6)	267910	1326850	70,0	70,0

Джерело: власні розрахунки

Абсолютний розмір чистого прибутку за досліджуваний період зріс у 4,95 рази (з 267910 до 1326850 грн.). Темпи росту чистого прибутку випереджують темпи росту сукупних доходів (4,95 рази проти 3,46 рази), що свідчить про зростання прибутковості банківської діяльності основні фактори впливу на це випередження – це відносна стабільність небанківських операційних витрат (ріст у 1,52 рази) і різкий ріст прибутків від торговельних операцій (зростання в 8,0 рази) на тлі різкого збільшення процентних витрат (ріст у 8,52 рази), що пов'язано з розширенням використання залучених коштів для фінансування активних операцій.

Темпи росту процентного прибутку значно відстають від темпів росту чистого прибутку (2,44 рази проти 4,52 рази), що носить негативний відтінок, тому що банк потрапляє в залежність від ризикованих торговельних операцій з цінними паперами.

Ми дійшли до таких висновків:

1. Банк знаходиться в залежності від кон'юнктури ринку, на якому здійснюють свою діяльність його позичальники, кредитний портфель банку є слабо диверсифікованим за кредитними ризиками.
2. Банк залежить від політичних і кон'юнктурних ризиків ринку державних цінних паперів.

3.3. Забезпечення ліквідності і прибутковості банківської установи

Коефіцієнтний аналіз діяльності банку здійснюється на основі так званого консолідованого балансу банку. Консолідований баланс банку та послідовність розрахунку його агрегованих статей наведено в табл. 3.6.

На основі консолідованого балансу банку розраховується ціла низка коефіцієнтів, що дозволять визначити рівень управління активними та пасивними операціями в банку і його ліквідністю.

Таблиця 3.6

Консолідований баланс банку

Агрегат	Стаття балансу	Значення, грн		Питома вага, %	
		01.01.2022	01.01.2023	01.01.2022	01.01.2023
M1	Ліквідні кошти (A2.1+A2.2+A2.3)	21117977	3453431	19,8	7,5
M2	Поточні активи (A1.1+A1.2+A1.3)	8025722	41009448	75,0	88,7
M3	Вкладення та імобілізація (A1.4+A2.4+A3.1+A3.2)	555118	1780489	5,2	3,8
B6	Валюта балансу	10698823	46243371	100,0	100,0
L1	Залучені кошти – брутто, у т.ч.:	3578465	17250827	33,4	37,3
L1.1	-коррахунки банків				
L1.2	-кошти до запитання	1585324	2043896	14,7	4,4
L1.3	-строкові депозити клієнтів	58032	666996	0,5	1,4
L1.4	-депозити та кредити банків		13684837		29,6
L1.5	-цінні папери власного боргу		70000		0,2
L1.6	-інші зобов'язання	1935109	785096	18,1	1,7
L2	Залучені кошти – нетто	3519715	1665557646	32,8	36,1
L3	Власний капітал – брутто	7120357	28992544	66,6	62,7
L4	Власний капітал – нетто	6624142	27805389	61,9	60,0
B6	Валюта балансу	10698823	46243371	100,0	100,0

Джерело: власні розрахунки

Ці коефіцієнти, алгоритми їх розрахунку та економічний зміст наведено в табл. 3.7.

Таблиця 3.7

Розрахунок коефіцієнтів на основі консолідованого балансу банку

Коефіцієнт	Алгоритм розрахунку	Економічний зміст коефіцієнту
1	2	3
1. Ліквідність		
1.1. Миттєва ліквідність	M1/L1	Рівень забезпечення ліквідними коштами рахунків до запитання
1.2. Коефіцієнт покриття	(M1+M2)/L1	Рівень забезпечення обіговими коштами залучених коштів, при значенні <1 банк позичальник, при значенні >1 банк кредитор
1.3. Коефіцієнт трансформації	(L1 – M2)/L1	Рівень забезпечення фінансовими накопиченнями залучених ресурсів, оптимальний рівень 10 – 20%

1	2	3
2. Стійкість		
2.1. Коефіцієнт надійності	$L3/L1$	Рівень забезпечення власним капіталом залучених коштів
2.2. Коефіцієнт маневреності	$(L1.3+L1.5)/L1.2$	Ступінь стійкості за рахунок можливості управління строковими коштами
3. Стан обігових коштів		
3.1. Коефіцієнт стану власних обігових коштів	$L4/(M1+M2)$	Ступінь залучення власного капіталу до продуктивного обігу
3.2. Коефіцієнт іммобілізації	$L4/M3$	Ступінь забезпечення власним капіталом активів, вилучених з обігу
3.3. Коефіцієнт маневреності	$L4/L3$	Рівень мобільності власних коштів
4. Активність		
4.1. Коефіцієнт використання залучених коштів - нетто	$L2/M2$	Ступінь використання залучених коштів – нетто, значення >1 .
4.2. Рамбурсна спроможність	$D/L1$	Розмір частини доходу, що відволікається на повернення заборгованості
4.3. Коефіцієнт використання активів	$(M1+M2)/M3$	Рівень залучення активів до обігу
5. Ризик		
5.1. Коефіцієнт ризикованих активів	$L4/M2$	Рівень забезпечення найбільш ризикованих активів власним капіталом – нетто
5.2. Коефіцієнт чутливих пасивів	$L4/(L1.2+L1.3+L1.5)$	Рівень забезпечення найбільш чутливих до процентного ризику пасивів

Джерело: власні розрахунки

Маючи алгоритми розрахунку можна розрахувати коефіцієнти і зробити на їх основі певні висновки. Оптимальною тенденцією змін усіх вищенаведених коефіцієнтів є зростання протягом досліджуваного періоду. Значення розрахованих коефіцієнтів та можливі наслідки їх невідповідності оптимальній тенденції наведено в табл. 3.8.

На основі усього вищенаведеного можна здійснити коефіцієнтний аналіз банківської діяльності:

1. Аналіз ліквідності.

1.1. Значення коефіцієнту миттєвої ліквідності набагато перевищує рекомендоване значення 0,5.

Коефіцієнтний аналіз на основі консолідованого балансу банку

Коефіцієнт	Значення, од.		Можливі наслідки невідповідності оптимальній тенденції
	01.01.22	01.01.23	
1	2	3	4
1. Ліквідність			
1.1. Миттєва ліквідність	1,34	1,69	Неспроможність банку розрахуватися за рахунками до запитання
1.2. Коефіцієнт покриття	2,83	2,58	Вилучення залучених коштів з обігу, збільшення іммобілізації активів за рахунок залучених коштів
1.3. Коефіцієнт трансформації	-1,24	-1,38	Зниження ліквідності грошових накопичень (деPOSITIV) у середньострокові кредити
2. Стійкість			
2.1. Коефіцієнт надійності	1,99	1,68	Перевищення зобов'язань над власними можливостями банку по їх виконанню, ризик банківської ліквідності при неповерненні навіть невеликої позики
2.2. Коефіцієнт маневреності	0,037	0,36	Зниження можливостей по управлінню строками розміщення активів, ризик збалансованої ліквідності, зниження стійкості через зниження частки строкових депозитів
3. Стан обігових коштів			
3.1. Коефіцієнт стану власних обігових коштів	0,65	0,63	Зниження частки коштів, що знаходяться в продуктивному обігу, зниження ефективності активних операцій, складнощі з диверсифікацією ризику банківського портфелю, процентний ризик, залежність від ринкової кон'юнктури
3.2. Коефіцієнт іммобілізації	11,93	15,62	Зниження рівня власних обігових коштів, вилучення їх з продуктивного обігу, процентний ризик і ризик ліквідності
3.3. Коефіцієнт маневреності	0,93	0,96	Відтік коштів у непродуктивні операції, зменшення обігових активів, зниження мобільності і оперативності у прийнятті рішень по диверсифікації портфелю активів
4. Активність			
4.1. Коефіцієнт використання залучених коштів – нетто	0,44	0,41	Зниження продуктивної активності, використання коштів не за призначенням, зниження темпів формування портфелю депозитів порівняно з темпами росту кредитних операцій
4.2. Рамбурсна спроможність	0,36	0,26	Зниження доходності активів, потенціальна можливість збитковості і процентного ризику
4.3. Коефіцієнт використання активів	18,27	24,97	Іммобілізація активів, незбалансований активний портфель, недостатній рівень професіоналізму в управлінні активними операціями, відсутність стратегії управління кредитними операціями

1	2	3	4
5. Ризик			
5.1. Коефіцієнт ризикованих активів	0,83	0,68	Зростання ризику ринкової кон'юнктури і зниження можливостей диверсифікації ризику, зниження прибутковості активів
5.2. Коефіцієнт чутливих пасивів	4,03	10,0	Ріст процентних ризиків, відсутність управління розривами процентних ставок по активам і пасивам

Джерело: власні розрахунки

Таке надмірне захоплення підтриманням високого рівня миттєвої ліквідності призводить до зниження дохідності активів.

1.2. Зниження коефіцієнту покриття з 2,83 до 2,58 свідчить про деяке вилучення залучених коштів з продуктивного обігу та збільшення іммобілізованих активів за рахунок залучених коштів.

1.3. Зниження коефіцієнту трансформації з $-1,24$ до $-1,38$ свідчить про відсутність управління збалансованою ліквідністю активно – пасивних операцій.

2. Аналіз стійкості.

2.1. Зниження коефіцієнту надійності з 1,99 до 1,68 свідчить про активне використання банком залучених коштів. Значення коефіцієнту набагато перевищує мінімально допустиме значення (0,05 - 0,1), що говорить про надмірний запас платоспроможності банку.

2.2. Зростання коефіцієнту маневреності свідчить про спрямованість банку на завищення маневреності використання залучених коштів. Різкий ріст цього коефіцієнту досягається за рахунок зростання обсягів строкових депозитів клієнтів і емісії цінних паперів власного боргу.

3. Аналіз стану обігових коштів.

3.1. Коефіцієнт стану власних обігових коштів незначно знизився з 0,65 до 0,63, це свідчить про деяке зниження частки коштів, що знаходяться в продуктивному обігу.

3.2. Зростання коефіцієнту іммобілізації з 11,93 до 15,62 говорить про ріст рівня власних обігових коштів.

3.3. Коефіцієнт маневреності зріс з 0,93 до 0,96, це свідчить про деяке збільшення мобільності і оперативності в прийнятті рішень по диверсифікації портфелю активів.

4. Аналіз активності.

4.1. Зниження коефіцієнту використання залучених коштів – нетто з 0,44 до 0,41 свідчить про відставання темпів росту портфелю депозитів від темпів росту кредитних операцій, недостатню пропозицію нових банківських послуг на ринку.

4.2. Коефіцієнт рамбурсної спроможності знизився з 0,36 до 0,26, що свідчить про падіння дохідності активів і швидкості їх обігу.

4.3. Коефіцієнт використання активів зріс з 18,27 до 24,97, що свідчить про зниження частки іммобілізованих активів, розширення використання активів.

5. Аналіз ризику.

5.1. Коефіцієнт ризикованих активів знизився з 0,83 до 0,68, що свідчить про потенціальне зростання впливу ринкової кон'юнктури і відсутність роботи по диверсифікації портфельних ризиків.

5.2. Коефіцієнт чутливих пасивів зріс з 4,03 до 10,0. Його позитивний тренд забезпечений ростом статутного капіталу в складі власного капіталу банку. При використанні інтенсивних засобів його поповнення є ймовірність процентного ризику.

Двома найважливішими показниками аналізу прибутковості банківської установи є дохід на активи та дохід на капітал.

$$\text{Дохід на активи} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Середні загальні активи}} * 100\%. \quad (4.1)$$

За допомогою цього коефіцієнту (форм. 3.1) визначають рівень рентабельності сукупних активів. Він застосовується при порівнянні прибутковості різних банків. Мінімальне значення коефіцієнта – 0,75%. Високе значення цього показника досягається за ефективної діяльності банку і великих ставок доходу від активів. В останньому випадку банк,

можливо, несе значний ризик. Та цілком вірогідно й те, що він вдало оперує своїми активами, хоча при цьому потенційно не виключені чималі втрати.

$$\text{Дохід на капітал} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Сплачений статутний капітал}} * 100\%. \quad (4.2)$$

Цей показник (форм. 3.2) дає змогу визначити ефективність використання коштів власників банківської установи. Його оптимальне значення 10 – 20%.

Аналіз чистого спреду пов'язаний із процентною політикою банку, яка відображається у динаміці процентних ставок за активними й пасивними операціями. Мінімізувати процентний ризик дасть змогу узгоджена процентна політика за кредитними і депозитними операціями. Ступінь такої узгодженості характеризує чистий спред.

$$\text{Чистий спред} = \frac{\text{Проценти отримані}}{\text{Позики}} * 100\% - \frac{\text{Проценти сплачені}}{\text{Підпроцентні депозити}} * 100\%. \quad (4.3)$$

Інакше кажучи, чистий спред (форм. 3.3) – це різниця між процентними ставками отриманими і сплаченими. За його допомогою визначається необхідна мінімальна різниця між ставками за активними і пасивними операціями, яка дасть змогу банку покрити витрати, але не принесе прибутку (мінімальне значення показника 0). Оптимальне значення спреду – не менше 1,25%.

Аналізуючи чисту процентну маржу, слід брати до уваги її призначення: маржа слугує для покриття витрат банку і ризиків, у тому числі інфляційного, створення прибутку, покриття договірних угод. Розраховують її за формулою:

$$\text{Чиста процентна маржа} = \frac{\text{Доходи від процентів} - \text{Витрати на проценти}}{\text{Середні загальні активи}} * 100\%. \quad (4.4)$$

Цей коефіцієнт (форм. 3.4) допомагає з'ясувати, чи може банк давати прибуток у вигляді доходу від процентної різниці як відсоток до середніх активів. Оптимальним значенням даного показника є 4,5%.

$$\text{Інший операційний дохід на загальні активи} = \frac{\text{Інший операційний дохід}}{\text{Середні загальні активи}} * 100\%. \quad (4.5)$$

Цей коефіцієнт (форм. 3.5) висвітлює залежність банку від непроцентних доходів. Його зростання може свідчити про рівень диверсифікації у платні фінансові послуги чи нездорове прагнення одержати спекулятивний прибуток аби замаскувати недостатність основного банківського доходу від процентів.

Значення вищезгаданих коефіцієнтів прибутковості наведені в табл. 3.9.

Таблиця 3.9

Розрахунок коефіцієнтів прибутковості банку

Коефіцієнт	Алгоритм розрахунку	Значення, %		Приріст, %
		2021 рік	2022 рік	
Дохід на активи	$K6 / ((A + A0) / 2) * 100\%$	2,85	4,66	1,81
Дохід на капітал	$K6 / K2.1 * 100\%$	3,76	4,89	1,13
Чистий спред	$D1 / A1 - V1 / (33 + 34 + 35) * 100\%$	2,11	4,00	1,89
Чиста процентна маржа	$D1 - V1 / ((A + A0) / 2) * 100\%$	8,05	7,06	-0,99
Інший операційний дохід на загальні активи	$(D2 + D3 + D4 + D5) / ((A + A0) / 2)$	3,50	4,60	1,1

Джерело: власні розрахунки

Проаналізуємо отримані коефіцієнти прибутковості.

У нашому аналізі дохід на активи зріс з 2,85% до 4,66%, тобто банк працює досить ефективно. Дохідність капіталу зросла з 3,76% до 4,89% - отже капітал засновників банк використовує не досить ефективно. Чистий спред зріс з 2,11% до 4,00%. Таким чином діяльність банку приносить прибуток, її ефективність досить висока.

Чиста процентна маржа впала з 8,05% до 7,06%, тобто ефективність основної діяльності банку, пов'язаної з наданням кредитів досить висока, але

намітилися тенденції до її зниження. Коефіцієнт іншого операційного доходу зріс з 3,50% до 4,60%, що свідчить про намагання банку отримати спекулятивний прибуток від торгівлі цінними паперами, щоби замаскувати недостатність прибутку від процентів.

Висновки до розділу 3

1. При аналізі управління активами в ПАТ КБ «Радабанк» можна припустити, що основний аспект планування активів спрямовано на збільшення загального обсягу операцій. При цьому можна визнати профіль ПАТ КБ «Радабанк» універсальним, тому що основні обсяги операцій припадають на кредити та фінансовий лізинг клієнтам і операції з цінними паперами. Але процес планування в управлінні активами носить неоптимальний характер: кредитний портфель має чітку тенденцію до зростання; портфель цінних паперів має значні коливання в структурі активних операцій банку; депозити та кредити від інших банків мають чіткий тренд на збільшення.

2. Даючи оцінку якості управління активними операціями ПАТ КБ «Радабанк» можна припустити, що планування знаходиться на досить високому рівні і в результаті такої діяльності ПАТ КБ «Радабанк» має збалансований інвестиційно – кредитний портфель з низьким портфельним ризиком при зміні ринкової ціни портфелю.

3. При плануванні управління зобов'язаннями основним цільовим ринком виступає ринок міжбанківських кредитів. Протягом досліджуваного періоду зменшилася частка рахунків до запитання (з 14,7% до 4,4% пасивів), тобто банк не проводить політику на підвищення якості і удосконалення розрахунково – касового обслуговування клієнтів, не пропонує додаткових послуг по обслуговуванню. Дещо зросла питома вага строкових депозитів клієнтів – з 0,5% до 1,4%. Ця тенденція відбиває той факт, що в ПАТ КБ «Радабанк» розробляються нові банківські продукти для залучення строкових

коштів від клієнтів. Різкий ріст частки міжбанківських кредитів призводить до подорожчання залучених коштів і звідси до зниження процентного прибутку. Існуючий стан планування по управлінню зобов'язаннями забезпечує ПАТ КБ «Радабанк» належний рівень пасивної ліквідності, але знижує ефективність загального банківського капіталу, що може призвести до зниження власного капіталу.

4. В структурі власного капіталу ПАТ КБ «Радабанк» статутний капітал має тенденцію до росту в абсолютних обсягах і зворотню тенденцію за питомою вагою в складі пасивів банку. Власний капітал забезпечує ПАТ КБ «Радабанк» резерви, достатні для адекватних дій у будь – якій ситуації. Достатня ефективність використання активів дозволяє ПАТ КБ «Радабанк» керувати обсягами власного капіталу інтенсивними методами, тобто за рахунок прибутку.

5. Результативність діяльності ПАТ КБ «Радабанк» відбиває досить якісну роботу по плануванню її діяльності, пов'язаної з максимізацією доходів і мінімізацією витрат: збільшився дохід на активи; дохід на статутний капітал; збільшився чистий спред; незначно знизилася процентна маржа; незначно зросла частка іншого операційного доходу у загальних активах.

6. Абсолютний обсяг доходів за досліджуваний період збільшився у 3,46 рази (з 1278900 грн. до 4430926 грн.). Темпи росту процентних доходів, що відставали, і темпи росту процентних доходів по цінним паперам, що також відставали від темпів росту сукупних доходів (відповідно 3,27 рази і 126,65 рази проти 3,46 рази) свідчать про неритмічність темпів приросту процентних доходів і в тому числі процентних доходів за цінними паперами. Темпи росту процентних доходів і комісійних доходів, що відстають від темпів росту сукупних доходів, компенсуються за рахунок прибутків від торговельних операцій. Наявність такої тенденції в сукупності зі змінами в структурі процентних доходів сигналізує про погіршення якості управління активними операціями банку (кредитування акціонерів по низькій процентній ставці) або про погіршення кон'юнктури ринку кредитних послуг.

7. Факторний аналіз змін процентних доходів показав, що збереження процентної ставки хоча б на рівні попереднього року принесло би банку додатковий доход у розмірі 345112 грн. при наявному рості продуктивних активів. Таким чином, тактика банківського менеджменту з орієнтацією на засновників банку негативно впливає на дохідність продуктивних активів банку. При факторному аналізі процентних витрат виникає парадоксальна ситуація: при значній питомій вазі в структурі підпроцентних зобов'язань міжбанківських кредитів у 2022 році, процентна ставка по підпроцентним зобов'язанням виявляється нижчою, ніж у 2021 році. Це можна пояснити тим, що строки сплати по міжбанківським позикам припадають на наступний 2023 рік і в ньому слід чекати різкого зростання процентних витрат. Таким чином, існує можливість зниження прибутковості активних операцій у найближчий

8. Темпи росту процентного прибутку значно відстають від темпів росту чистого прибутку (2,44 рази проти 4,52 рази), що носить негативний відтінок, тому що банк потрапляє в залежність від ризикованих торговельних операцій з цінними паперами. ПАТ КБ «Радабанк» знаходиться в залежності: а) від кон'юнктури ринку, на якому здійснюють свою діяльність його позичальники, оскільки кредитний портфель банку є слабо диверсифікованим за кредитними ризиками; б) від політичних і кон'юнктурних ризиків ринку державних цінних паперів.

9. У ПАТ КБ «Радабанк» дохід на активи зріс з 2,85% до 4,66%, тобто банк працює досить ефективно. Дохідність капіталу зросла з 3,76% до 4,89% - отже капітал засновників банк використовує не досить ефективно. Чистий спред зріс з 2,11% до 4,00%. Таким чином діяльність банку приносить прибуток, її ефективність досить висока.

10. Чиста процентна маржа впала з 8,05% до 7,06%, тобто ефективність основної діяльності банку, пов'язаної з наданням кредитів досить висока, але намітилися тенденції до її зниження. Коефіцієнт іншого операційного доходу зріс з 3,50% до 4,60%, що свідчить про намагання банку отримати

спекулятивний прибуток від торгівлі цінними паперами, щоби замаскувати недостатність прибутку від процентів.

11. Фінансовий стан банку можна визнати задовільним, тому що підтримується баланс між прибутковістю і ліквідністю. Прибутковість і ліквідність жорстко детерміновані оптимальною структурою балансу, остання ж може бути досягнута лише за умови зваженого розміщення коштів і залучення ресурсів.

12. В частині управління процентною політикою банк знаходиться в стані цінової конкуренції на фінансовому ринку, тобто регулює привабливість власних банківських послуг лише за рахунок змінювання процентних ставок. При цьому банк скоріше програє в ціновій конкуренції, ніж виграє, від змінювання процентних ставок на власні послуги. Це пов'язано з недостатньо професійним менеджментом по створенню додаткової вартості за рахунок управління фінансовими ресурсами. За фінансовим менеджментом клієнтів, тобто за розширенням асортименту і якості послуг, що пропонуються, банк програє в боротьбі за клієнтів через недостатню розвиненість банківських продуктів і недосконалих форм управління. При цьому банківські послуги недостатньо технологічні і, вірогідно, не адаптовані до потреб ринку і клієнтів. Фінансовий менеджмент банку потребує оперативного втручання по запровадженню нових методів управління ресурсною базою з використанням формалізованих моделей управління доходами і витратами, нормою прибутку і процентним прибутком.

ВИСНОВКИ

1. Згідно з Законом України “Про банки і банківську діяльність” банк як юридична особа на підставі ліцензії НБУ здійснює такі операції: 1) залучення у вклади коштів фізичних і юридичних осіб; 2) їх розміщення від власного імені, на власних умовах та прийнятий ризик; 3) розрахунково-касове обслуговування фізичних і юридичних осіб.

2. В основу рекомендацій щодо удосконалення банківського менеджменту покладено рейтинг банківської установи як результат узагальненої оцінки і всебічного аналізу її діяльності. Рейтингова оцінка визначається за стандартизованою системою і ґрунтується на аналізі основних показників діяльності банку і його компонентів. Найвідомішим інструментом банківського нагляду у світі є система *CAMELS*, за якій визначають рейтинг банківських установ і в Україні. Її компонентами є *C*- капітал, *A* – активи, *M* – менеджмент, *E* – дохідність, *L* – ліквідність, *S* – схильність до ризиків.

3. Рейтингові моделі класифікуються за різними ознаками: за ступенем прозорості системи критеріїв та набору показників, за якими оцінюються банківські установи, для користувачів: закриті і відкриті; за методом побудови: бальні та індексні; за способом оцінювання: експертні, бухгалтерські, змішані; за способом побудови і спостереження: дистанційні та інспекторські.

4. Модель фундаментального аналізу фінансового стану банківської установи включає розрахунок і аналіз коефіцієнтів, рекомендованих Інструкцією НБУ “Про порядок регулювання банківської діяльності” і здійснюється за даною методикою в такій послідовності: аналіз структури та динаміки активів і пасивів банку, аналіз фінансових результатів діяльності банку, коефіцієнтний аналіз діяльності банку, коефіцієнтний аналіз прибутковості.

5. Активи балансу за досліджуваний період збільшилися в 4,32 рази (з 10698823 грн. до 46243371 грн.). Основним напрямом вкладень банку є

продуктивні активи, частка яких у загальній сумі активів за аналізований період зросла з 75,0% до 88,7%. Відповідно й частка непродуктивних активів знизилася з 20,4% до 8,7%. Така тенденція свідчить про можливе зростання дохідності активів, отже і рентабельності банківської діяльності.

6. Абсолютна сума продуктивних активів банку зросла в 5,10 рази, і темпи зростання продуктивних активів, що випереджують темпи зростання загальних активів (5,10 рази проти 4,32 рази), призвели до збільшення їх частки в структурі активів банку. Це в основному відбувалося за рахунок змін у обсязі кредитів юридичним особам у національній валюті - їх частка в активах зросла з 30,3% до 58,3%.

7. Частка кредитів юридичним особам у іноземній валюті збільшилася з 0% до 6,9%, що свідчить про розширення асортименту кредитних послуг клієнтам банку. Частка цінних паперів в портфелі банку за досліджуваний період знизилася з 30,2% до 0%. Такі різкі коливання портфеля цінних паперів можуть свідчити про недостатню диверсифікацію портфеля, отже про схильність банку до ризикованих операцій на ринку цінних паперів. Частка депозитів та кредитів в інших банках зросла з 0% до 17,83%, що говорить про деяку диверсифікацію банку на ринку позик, або про недостатній попит на кредити з боку клієнтів банку.

8. Абсолютний обсяг непродуктивних активів збільшився в 1,86 рази, отже темп їх зростання відставав від темпів зростання загальних активів банку, що призвело до зменшення їх частки в структурі активів банку з 20,4% до 8,7%. Стурбованість викликає зростання частки дебіторської заборгованості банку з 0,6% до 1,2%, що знижує як дохідність активів, так і їх ліквідність.

9. Абсолютна сума витрат банку на власні потреби збільшилася в 2,39 рази. Це перш за все пов'язано з придбанням та обладнанням банком нових приміщень. В зв'язку з тим, що темпи зростання витрат банку на власні потреби відставали від темпів росту активів (2,39 рази проти 4,32 рази), їх частка в структурі активів знизилася з 4,6% до 2,6%.

10. Основним джерелом ресурсів банку в складі залучених коштів - брутто виступають депозити та кредити банків (зростання з 0% до 29,6% від залучених коштів - брутто). Така тенденція може свідчити або про виникнення складнощів в роботі банку (різкий відтік коштів з рахунків до запитання і строкових депозитів клієнтів), що потребує швидкого рефінансування активних операцій за рахунок залучення міжбанківських кредитів, або про різке зростання попиту на кредити з боку клієнтів банку.

11. На основі аналізу змін у абсолютних обсягах рахунків до запитання (зростання в 1,29 рази) і строкових депозитів клієнтів (зростання в 11,49 рази) можна зі впевненістю зробити висновок про те, що збоїв у роботі банку не відбувалося – банк залучає міжбанківські кредити для кредитування власних клієнтів.

12. Структура залучених коштів банку зазнала за досліджуваний період значних змін:

а) зменшилася питома вага рахунків до запитання, що є найбільш дешевою ресурсною базою банку, і формується за рахунок клієнтів, що знаходяться на розрахунково—касовому обслуговуванні, - банк не створює нових технологічних процедур, привабливих для клієнтів;

б) тенденція до зростання питомої ваги строкових депозитів клієнтів свідчить про здійснення діяльності по пропозиції нових банківських продуктів на ринку для залучення тимчасово вільних грошових коштів юридичних та фізичних осіб;

в) темпи зростання депозитів та кредитів від інших банків, забезпечуючи основний обсяг залучених коштів – брутто (на 01.01.2023р – 29,6% від валюти балансу), через їх високу процентну ставку, не забезпечують банку належну прибутковість активних операцій.

13. Абсолютна сума власних коштів – нетто зросла в 4,07 рази (з 7120357 грн. до 28992544 грн.). Темпи росту власних коштів – брутто відставали від темпів росту пасивів банку (4,07 рази проти 4,32 рази), що призвело до зменшення їх частки в структурі пасивів балансу. Абсолютний ріст власних

коштів - брутто забезпечувався за рахунок збільшення статутного капіталу, прибутку поточного року, резервного капіталу. Власні кошти банку протягом досліджуваного періоду формувалися в основному екстенсивним шляхом. Власні кошти - нетто в достатній мірі забезпечують прибуткові активні операції банку. За наявності такої структури і динаміки власних коштів - брутто банк може здійснювати активні операції з низьким ризиком, щоб забезпечити рентабельність банківської діяльності.

14. Основними рисами банківського менеджменту є такі:

- політика управління активами банку була скерована на збільшення доходності активів, відсутнє стратегічне планування портфелю цінних паперів банку. В цілому рівень диверсифікації продуктивних активів можна визнати задовільним;

- співвідношення між рахунками до запитання, строковими депозитами клієнтів і кредитами та депозитами інших банків, не є оптимальним і свідчить про відсутність якісного вдосконалення структури платних джерел, тому що дорогі джерела не можуть забезпечити банку достатню прибутковість фінансованих активних операцій;

- збільшення власних коштів банку відбувалося в основному за рахунок коштів акціонерного капіталу, що свідчить про екстенсивний шлях розвитку;

- позитивною тенденцією є випереджуючі темпи зростання абсолютної суми власних коштів - нетто порівняно з темпами росту обсягів власних коштів – брутто, що свідчить про розширення джерел прибуткових активних операцій банку, і, відповідно, про збільшення рентабельності банківської діяльності. Темпи росту іммобілізації власних коштів – нетто, що відстають від темпів росту пасивів балансу відбивають зниження затрат банку на власні потреби.

15. При аналізі управління активами в ПАТ КБ «Радабанк» можна припустити, що основний аспект планування активів спрямовано на збільшення загального обсягу операцій. При цьому можна визнати профіль ПАТ КБ «Радабанк» універсальним, тому що основні обсяги операцій

припадають на кредити та фінансовий лізинг клієнтам і операції з цінними паперами. Але процес планування в управлінні активами носить неоптимальний характер: кредитний портфель має чітку тенденцію до зростання; портфель цінних паперів має значні коливання в структурі активних операцій банку; депозити та кредити від інших банків мають чіткий тренд на збільшення.

16. Даючи оцінку якості управління активними операціями ПАТ КБ «Радабанк» можна припустити, що планування знаходиться на досить високому рівні і в результаті такої діяльності ПАТ КБ «Радабанк» має збалансований інвестиційно – кредитний портфель з низьким портфельним ризиком при зміні ринкової ціни портфелю.

17. При плануванні управління зобов'язаннями основним цільовим ринком виступає ринок міжбанківських кредитів. Протягом досліджуваного періоду зменшилася частка рахунків до запитання (з 14,7% до 4,4% пасивів), тобто банк не проводить політику на підвищення якості і удосконалення розрахунково – касового обслуговування клієнтів, не пропонує додаткових послуг по обслуговуванню. Дещо зросла питома вага строкових депозитів клієнтів – з 0,5% до 1,4%. Ця тенденція відбиває той факт, що в ПАТ КБ «Радабанк» розробляються нові банківські продукти для залучення строкових коштів від клієнтів. Різкий ріст частки міжбанківських кредитів призводить до подорожчання залучених коштів і звідси до зниження процентного прибутку. Існуючий стан планування по управлінню зобов'язаннями забезпечує ПАТ КБ «Радабанк» належний рівень пасивної ліквідності, але знижує ефективність загального банківського капіталу, що може призвести до зниження власного капіталу.

18. В структурі власного капіталу ПАТ КБ «Радабанк» статутний капітал має тенденцію до росту в абсолютних обсягах і зворотню тенденцію за питомою вагою в складі пасивів банку. Власний капітал забезпечує ПАТ КБ «Радабанк» резерви, достатні для адекватних дій у будь – якій ситуації. Достатня ефективність використання активів дозволяє ПАТ КБ «Радабанк»

керувати обсягами власного капіталу інтенсивними методами, тобто за рахунок прибутку.

19. Результативність діяльності ПАТ КБ «Радабанк» відбиває досить якісну роботу по плануванню її діяльності, пов'язаної з максимізацією доходів і мінімізацією витрат: збільшився дохід на активи; дохід на статутний капітал; збільшився чистий спред; незначно знизилася процентна маржа; незначно зросла частка іншого операційного доходу у загальних активах.

20. Абсолютний обсяг доходів за досліджуваний період збільшився у 3,46 рази (з 1278900 грн. до 4430926 грн.). Темпи росту процентних доходів, що відставали, і темпи росту процентних доходів по цінним паперам, що також відставали від темпів росту сукупних доходів (відповідно 3,27 рази і 126,65 рази проти 3,46 рази) свідчать про неритмічність темпів приросту процентних доходів і в тому числі процентних доходів за цінними паперами. Темпи росту процентних доходів і комісійних доходів, що відстають від темпів росту сукупних доходів, компенсуються за рахунок прибутків від торговельних операцій. Наявність такої тенденції в сукупності зі змінами в структурі процентних доходів сигналізує про погіршення якості управління активними операціями банку (кредитування акціонерів по низькій процентній ставці) або про погіршення кон'юнктури ринку кредитних послуг.

21. Факторний аналіз змін процентних доходів показав, що збереження процентної ставки хоча б на рівні попереднього року принесло би банку додатковий дохід у розмірі 345112 грн. при наявному рості продуктивних активів. Таким чином, тактика банківського менеджменту з орієнтацією на засновників банку негативно впливає на дохідність продуктивних активів банку. При факторному аналізі процентних витрат виникає парадоксальна ситуація: при значній питомій вазі в структурі підпроцентних зобов'язань міжбанківських кредитів у 2022 році, процентна ставка по підпроцентним зобов'язанням виявляється нижчою, ніж у 2021 році. Це можна пояснити тим, що строки сплати по міжбанківським позикам припадають на наступний 2023

рік і в ньому слід чекати різкого зростання процентних витрат. Таким чином, існує можливість зниження прибутковості активних операцій у найближчий

22. Темпи росту процентного прибутку значно відстають від темпів росту чистого прибутку (2,44 рази проти 4,52 рази), що носить негативний відтінок, тому що банк потрапляє в залежність від ризикованих торговельних операцій з цінними паперами. ПАТ КБ «Радабанк» знаходиться в залежності: а) від кон'юнктури ринку, на якому здійснюють свою діяльність його позичальники, оскільки кредитний портфель банку є слабо диверсифікованим за кредитними ризиками; б) від політичних і кон'юнктурних ризиків ринку державних цінних паперів.

23. У ПАТ КБ «Радабанк» дохід на активи зріс з 2,85% до 4,66%, тобто банк працює досить ефективно. Дохідність капіталу зросла з 3,76% до 4,89% - отже капітал засновників банк використовує не досить ефективно. Чистий спред зріс з 2,11% до 4,00%. Таким чином діяльність банку приносить прибуток, її ефективність досить висока.

24. Чиста процентна маржа впала з 8,05% до 7,06%, тобто ефективність основної діяльності банку, пов'язаної з наданням кредитів досить висока, але намітилися тенденції до її зниження. Коефіцієнт іншого операційного доходу зріс з 3,50% до 4,60%, що свідчить про намагання банку отримати спекулятивний прибуток від торгівлі цінними паперами, щоби замаскувати недостатність прибутку від процентів.

25. Фінансовий стан банку можна визнати задовільним, тому що підтримується баланс між прибутковістю і ліквідністю. Прибутковість і ліквідність жорстко детерміновані оптимальною структурою балансу, остання ж може бути досягнута лише за умови зваженого розміщення коштів і залучення ресурсів.

26. В частині управління процентною політикою банк знаходиться в стані цінової конкуренції на фінансовому ринку, тобто регулює привабливість власних банківських послуг лише за рахунок змінювання процентних ставок. При цьому банк скоріше програє в ціновій конкуренції, ніж виграє, від

змінювання процентних ставок на власні послуги. Це пов'язано з недостатньо професійним менеджментом по створенню додаткової вартості за рахунок управління фінансовими ресурсами. За фінансовим менеджментом клієнтів, тобто за розширенням асортименту і якості послуг, що пропонуються, банк програє в боротьбі за клієнтів через недостатню розвиненість банківських продуктів і недосконалих форм управління. При цьому банківські послуги недостатньо технологічні і, вірогідно, не адаптовані до потреб ринку і клієнтів. Фінансовий менеджмент банку потребує оперативного втручання по запровадженню нових методів управління ресурсною базою з використанням формалізованих моделей управління доходами і витратами, нормою прибутку і процентним прибутком.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Борщук І. В. Проблемні аспекти відображення в обліку резервів на покриття можливих втрат за банківськими кредитами. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2017. № 862. С. 19-24.
2. Варцаба, В. І., Машіко К. С. Облік у банках (у таблицях і схемах): навч. посіб.; Держ. ВНЗ «Ужгород. нац. ун-т». Ужгород : Говерла, 2016. 183 с.
3. Васюренко О. В., Сердюк Л. В., Сидоренко О. М., Карасьова З. М. Облік і аудит у банках: навчальний посібник. 2-е вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2008. 624 с.
4. Войтенко В. О. Адміністративно-правові засади здійснення контролю банківських установ при визначенні їх платоспроможності та введенні тимчасової адміністрації в особливий період. *Часопис Київського університету права*. 2014. № 3. С. 92-96.
5. Гамова О. В., Козачок І. А. Організація обліку кредитних операцій на ват «державний ощадний банк України». *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. № 1. С. 31-36.
6. Глєбова Н. В. Формування інформації про обліково-аналітичне забезпечення кредитної діяльності банку. *Інфраструктура ринку*. 2016. Вип. 1. С. 80-85.
7. Гнедков А. В. Овердрафтне кредитування банками підприємств та облік таких операцій в банку. *Ефективна економіка*. 2015. № 12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_12_17
8. Джулій Л. В. Облікові технології і процедури зменшення ризику банку за кредитними операціями. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2016. № 5(2). С. 73-77.
9. Джулій Л. В., Білорусець Л. М., Ємчук Л. В., Бочуля Н. В. Особливості організації управлінського обліку в банках України. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2020. № 4(1). С. 86-89.

10. Єфремова Н. Ф., Лисак С. А., Сергутіна А. Д. Ліквідність і платоспроможність та їх роль у ефективному функціонуванні банківської установи. *Ефективна економіка*. 2013. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_2_35

11. Заднепровська (Поліщук), С. П., Парасій-Вергуненко І. М. Облік, аналіз та аудит операцій з платіжними картками в банківських установах : монографія; Держ. ВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». Київ : КНЕУ, 2016. 303 с.

12. Зоря О. П., Драгниш М. С. Удосконалення організації обліку безготівкових операцій банківської установи. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_11_60

13. Зоря О. П., Макаренко А. А. Удосконалення обліку касових операцій з клієнтами банківської установи. *Ефективна економіка*. 2019. № 10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2019_10_46

14. Зоря О. П., Малишев Р. В. Теоретичні засади ведення обліку безготівкових розрахунків суб'єктів господарської діяльності банківськими установами. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 18. С. 77-79.

15. Коблянська О. І., Захарчук А. І., Коблянська Р. Ю. Методика і організація обліку доходів і витрат банківських установ. *Modern economics*. 2019. № 13. С. 130-134.

16. Камінська М. Б. Особливості організації обліку доходів і витрат у банках. *Вісник Житомирського національного агроекологічного університету*. 2015. № 2(2). С. 147-153.

17. Кащенко О. Облік та контроль дебіторської заборгованості як складової системи грошових розрахунків підприємства. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2011. Вип. 130. С. 54-56.

18. Кащенко О. Облік та контроль дебіторської заборгованості як складової системи грошових розрахунків підприємства. *Вісник Київського*

національного університету імені Тараса Шевченка. *Економіка*. 2011. Вип. 130. С. 54-56.

19. Кащенко О. Організація обліку та внутрішнього контролю грошових потоків та розрахунків на прикладі підприємств сфери технічного обслуговування автомобілів. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2010. Вип. 118. С. 25-26.

20. Кіндрацька Л. М. Обліково-інформаційна база ухвалення управлінських рішень за кредитними операціями банків. *Ефективна економіка*. 2016. № 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2016_3_12

21. Клименко К. А., Белозерцев В. С., Харакоз Л. В. Відображення кредитної діяльності банку в бухгалтерському обліку. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 2. С. 104-108.

22. Косова Т.Д., Біляк С.Л., Розводовська М. А. Депозитні і кредитні операції банківської установи в умовах надзвичайного стану: організація і методика обліку, аналізу, аудиту. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2022. №3. С. 93-98.

23. Косова Т.Д., Біляк С.Л., Розводовська М. А. Організація і методика обліку депозитних і кредитних операцій банківської установи в умовах надзвичайного стану. *Матер. XIII Міжн. наук.-практ. Інтернет-конф. «Фінанси, облік та оподаткування: теорія і практика»* (24 листоп. 2022 року, м. Київ). К.: НАУ, 2022. С.

24. Кучерук І. В., Козинець А. О. Організація обліку та контролю депозитних операцій в комерційних банках. *Економіка і управління*. 2018. № 4. С. 118-123.

25. Любар О. О. Облікове забезпечення управління розрахунками з контрагентами за товарними операціями. *Агросвіт*. 2020. № 1. С. 48-60.

26. Любар О. О. Облікове забезпечення управління розрахунками з контрагентами за товарними операціями. *Агросвіт*. 2020. № 1. С. 48-60.

27. Малкіна Я. Д. Нова класифікація витрат та система управлінського обліку розрахунків за податковими зобов'язаннями банків України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 21-22. С. 101-105.

28. Малкіна Я. Д. Нормативно-правове забезпечення системи обліку податкових розрахунків банківських установ України. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації*. 2016. № 2. С. 88-103.

29. Матвієнко В. П., Заводовська Л. А. Особливості організації обліку інноваційних банківських продуктів. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки*. 2015. № 2. С. 65-70.

30. Матюха В. І., Мисака Р. В. Бухгалтерський облік розрахунків підприємства за товарними операціями. *Молодий вчений*. 2018. № 1(2). С. 933-936.

31. Мельниченко, О. В. Теорія, методологія та практика обліку, аналізу і аудиту електронних грошей в банках; Житомир. держ. технол. ун-т. Житомир : ЖДТУ, 2015. 383 с.

32. Пилипенко С. М., Гелей Л. О. Проблемні аспекти обліку кредитів банку. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2019. Вип. 40. С. 184-190.

33. Погосова А. В. Облікове забезпечення управління кредитними операціями банку. *Ефективна економіка*. 2014. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_4_24

34. Пономаренко О. Р. Дискусійні аспекти обліку зобов'язань за кредитами банків. *Економіка та держава*. 2019. № 7. С. 50-54.

35. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2021 № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

36. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

37. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/247319?find=1&lang=ru&text=%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%B1%D0%B0%D0%BD%D0%BA#Text> (дата звернення: 27.04.2021).

38. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 №64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>

39. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів: Закон України від 19.06.2020. № 738-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-20#n2>

40. Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Постанова Національного банку України; Інструкція, Форма типового документа, Повідомлення, Доручення, Вимоги, Розпорядження, Вказівки, Реєстр від 21.01.2004 № 22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04/ed20150417/find?text=%C1%E5%E7%E3%E2%E1%E2%E3+%F0%E7%E0%E5%E3%ED%EA%E8#n36>

41. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова Національного банку України від 28.08.2001 № 368. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text>

42. Про затвердження Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України: Постанова Національного банку України; Інструкція, Форма типового документа, Звіт від 24.10.2011 № 373. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11#Text>

43. Про затвердження Інструкції щодо організації роботи банківської системи в надзвичайному режимі: Постанова Національного банку України від 22.07.2014 № 435. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0435500-14#n739>

44. Про затвердження нормативно-правових актів Національного банку України з бухгалтерського обліку: Постанова Національного банку України; План, Інструкція, Вимоги, Перелік від 11.09.2017 № 89. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0089500-17#n30>

45. Про затвердження Положення про організацію бухгалтерського обліку, бухгалтерського контролю під час здійснення операційної діяльності в банках України: Постанова Національного банку України; Положення, Вимоги, Перелік від 04.07.2018 № 75. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0075500-18#Text>

46. Про затвердження Положення про організацію внутрішнього аудиту в банках України: Постанова Національного банку України; Положення, Звіт, Форма типового документа від 10.05.2016 № 311. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0311500-16#Text>

47. Про затвердження Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах: Постанова Національного банку України від 11.06.2018 № 64. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0064500-18#Text>

48. Про затвердження Положення про плани відновлення діяльності банків України та банківських груп: Постанова Національного банку України від 18.07.2019 № 95. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0095500-19#Text>

49. Про затвердження Порядку банківського обслуговування мобільними підрозділами банку військових частин, суб'єктів господарювання, населення в разі запровадження надзвичайного режиму роботи: Постанова Національного банку України від 17.09.2014 № 578/ДСК Літер «В». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0578500-14#n5>

50. Про НБУ: Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>

51. Про платіжні послуги: Закон України від 30.06.2021 № 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20/ed20210630#n10> (дата

звернення 21.07.2023)

52. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16.03.2021 № 1550-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text>

53. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23.02.2012 № 4452-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text>

54. Радіонова Н. Й., Козачук А. А. Організаційні та методичні підходи до складання фінансової звітності банківської установи на основі діючої системи обліку. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2018. № 21(2). С. 75-78.

55. Сімаков К. І., Федоренко К. А. Банківська процентна та облікова політика як інструмент грошово-кредитного регулювання цінової стабільності. *Вісник економічної науки України*. 2020. № 2. С. 152-157.

56. Снігурська, Л. П. Практичне застосування МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» в обліку фінансових інструментів банків України : метод. посіб. Львів : ПАІС, 2018. 230 с.

57. Сулима М. О. Організація обліку та особливості проведення перевірки операцій банку за податками. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2014. Вип. 1. С. 487-494.

58. Хома І. Б., Ділай Н. Р. Економіко-математичне оцінювання рівня фінансового управління дочірніх підприємств холдингової структури. *Інноваційна економіка*. 2014. № 4. С. 377-382.

59. Шум М. А., Якименко О. Є., Лимар К. Р. Організація використання та обліку корпоративних банківських платіжних карток. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 10(3). С. 21-23.

60. Янчева Л. М., Акімова Н. С., Бойченко Н. В., Наумова Т. А. Концептуальний підхід до організації та методики проведення внутрішнього аудиту розрахунків за товарними операціями. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг* 2014. Вип. 1. С. 7-18.

ДОДАТКИ

Додаток А

Звіт
про фінансовий стан (Баланс)
на 31.12.2022 (число, місяць, рік)

Найменування статті	Примітки	Звітний період	Попередній період
1	2	3	4
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти		183797	73696
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України		0	0
Фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		2825	0
Кошти в інших банках		36273	0
Кредити та заборгованість клієнтів		607059	439654
Цінні папери в портфелі банку на продаж		0	0
Цінні папери в портфелі банку до погашення		240930	257175
Інвестиції в асоційовані/асоційовані та дочірні компанії		0	0
Інвестиційна нерухомість		10	4454
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток		0	59
Відстрочений податковий актив		353	175
Гудвіл		0	0
Основні засоби та нематеріальні активи		56652	17671
Інші фінансові активи		18157	14562
Інші активи		15716	11946
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття		0	0
Активи – опис додаткових статей статей та вміст їх показників			
Активи – усього за додатковими статтями		0	0
Усього активів:		1161771	819392
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		0	0
Кошти клієнтів		892766	572579
Фінансові зобов'язання, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		0	0
Боргові цінні папери, емітовані банком		0	0
Інші залучені кошти		0	0
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток		886	0
Відстрочені податкові зобов'язання		0	0
Резерви за зобов'язаннями		0	0
Інші фінансові зобов'язання		6281	2808
Інші зобов'язання		10108	6528
Субординований борг		0	0
Зобов'язання групи вибуття		0	0
Зобов'язання – опис додаткових статей статей та вміст їх показників			

Зобов'язання – усього за додатковими статтями		0	0
Усього зобов'язань:		910041	581915
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал		202200	131000
Емісійні різниці		0	0
Незарєєстрований статутний капітал		0	69000
Інший додатковий капітал		0	0
Резервні та інші фонди банку		18640	18090
Резерви переоцінки		0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		33091	19387
Власний капітал – опис додаткових статей статей та вміст їх показників			
Власний капітал – усього за додатковими статтями		0	0
Неконтрольована частка		0	0
Усього власного капіталу		251730	237477
Усього зобов'язань та власного капіталу		1161771	819392

Річний звіт банку оприлюднено на сторінці: <http://www.radabank.com.ua/finansovaya-otchetnost.html>

Затверджено до
випуску та підписано

16.04.2023 року Голова правління

Ісаєва Т.В. тел: (0562) 38-76-95

(прізвище виконавця, номер телефону)

С.Б.Стоянов
(підпис, ініціали, прізвище)
А.Т.Ахе

(підпис, ініціали, прізвище)

Звіт
про прибутки і збитки та інший сукупний дохід
(Звіт про фінансові результати)
за 2022 рік

Найменування статті	При- мітки	Звітний період	Попередні й період
1	2	3	4
Процентні доходи		153723	111649
Процентні витрати		-42123	-35885
Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)		111600	75764
Чисте (збільшення) зменшення резервів під знецінення кредитів та заборгованості клієнтів, коштів в інших банках		-49108	-37260
Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати) після створення резерву під знецінення кредитів та заборгованості клієнтів, коштів в інших банках		62492	38504
Комісійні доходи		40779	24512
Комісійні витрати		-9738	-6260
Результат від операцій з фінансовими інструментами, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		6957	6813
Результат від операцій з хеджування справедливої вартості		0	0
Результат від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж		0	0
Результат від операцій з іноземною валютою		1295	1285
Результат від переоцінки іноземної валюти		-1767	3040
Результат від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		0	0
Доходи/(витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		0	0
Витрати/(доходи), які виникають під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		0	0
Чисте (збільшення) зменшення резервів під знецінення дебіторської заборгованості та інших фінансових активів		-247	-307
Чисте (збільшення) зменшення резервів під знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж		0	0
Чисте (збільшення) зменшення резервів під знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення		0	0
Чисте (збільшення) зменшення резервів за зобов'язаннями		0	0
Інші операційні доходи		2178	956
Адміністративні та інші операційні витрати		-84554	-55368
Частка в прибутку/(збитку) асоційованих компаній		0	0
Додаткові статті (доходи) – опис статей та вміст показників			
Додаткові статті (доходи) – усього за додатковими статтями		0	0
Додаткові статті (витрати) – опис статей та вміст показників			
Додаткові статті (витрати) – усього за додатковими статтями		0	0
Прибуток/(збиток) до оподаткування		17394	13174
Витрати на податок на прибуток		-3140	-2283
Прибуток/(збиток) від діяльності, що триває		14254	10891

Прибуток/(збиток) від припиненої діяльності після оподаткування		0	0
Прибуток/(збиток) за рік		14254	10891
ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД:			
СТАТТІ, ЩО НЕ БУДУТЬ РЕКЛАСИФІКОВАНІ В ПРИБУТОК ЧИ ЗБИТОК			
Переоцінка основних засобів та нематеріальних активів		0	0
Частка іншого сукупного прибутку асоційованої компанії		0	0
Додаткові статті (сукупні доходи) – опис статей та вміст показників			
Додаткові статті (сукупні доходи) – усього за додатковими статтями		0	0
Додаткові статті (сукупні витрати) – опис статей та вміст показників			
Додаткові статті (сукупні витрати) – усього за додатковими статтями		0	0
Податок на прибуток, пов'язаний із статтями іншого сукупного доходу, що не буде рекласифікований у прибуток чи збиток		0	0
Інший сукупний дохід, що не буде рекласифікований у прибуток чи збиток після оподаткування		0	0
СТАТТІ, ЩО БУДУТЬ РЕКЛАСИФІКОВАНІ В ПРИБУТОК ЧИ ЗБИТОК			
Переоцінка цінних паперів у портфелі банку на продаж		0	0
Результат переоцінки за операціями з хеджування грошових потоків		0	0
Накопичені курсові різниці від перерахунку у валюту подання звітності		0	0
Частка іншого сукупного прибутку асоційованої компанії		0	0
Додаткові статті (сукупні доходи) – опис статей та вміст показників			
Додаткові статті (сукупні доходи) – усього за додатковими статтями		0	0
Додаткові статті (сукупні витрати) – опис статей та вміст показників			
Додаткові статті (сукупні витрати) – усього за додатковими статтями		0	0
Податок на прибуток, пов'язаний із статтями, іншого сукупного доходу, що буде рекласифікований у прибуток чи збиток		0	0
Інший сукупний дохід, що буде рекласифікований в прибуток чи збиток після оподаткування		0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування		0	0
Усього сукупного доходу за рік		14254	10891
Прибуток (збиток), що належить:			
власникам банку		14254	10891
неконтрольованій частці		0	0
Усього сукупного доходу, що належить:			
власникам банку		14254	10891
неконтрольованій частці		0	0
Прибуток/(збиток) на акцію від діяльності, що тривас:			
чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію		0.7718	0.8339

скоригований чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію		0.7718	0.8339
Прибуток/(збиток) на акцію від припиненої діяльності:			
чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію		0	0
скоригований чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію		0	0
Прибуток/(збиток) на акцію, що належить власникам банку:			
чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію за рік		0.7718	0.8339
скоригований чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію за рік		0.7718	0.8339

Річний звіт банку оприлюднено на сторінці:
<http://www.radabank.com.ua/finansovaya-otchetnost.html>

Затверджено до
випуску та
підписано

16.04.2023 року Голова правління

Ісаєва Т.В. тел: (0562) 38-76-95
(прізвище виконавця, номер телефону)

С.Б.Стоянов
(підпис, ініціали, прізвище)
А.Т.Ахе

(підпис, ініціали, прізвище)

Залишок на кінець попереднього періоду		131000	0	69000	18090	0	19387	0	0	0	237477
Усього сукупного доходу:											
прибуток/(збиток) за рік		0	0	0	0	0	14254	0	0	0	14254
інший сукупний дохід		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Амортизація резерву переоцінки основних засобів або реалізований результат		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Розподіл прибутку до резервних та інших фондів		0	0	0	550	0	-550	0	0	0	0
Незарєєстрований статутний капітал		69000	0	-69000	0	0	0	0	0	0	0
Операції з акціонерами		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Емісія акцій:											
номінальна вартість		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
емісійний дохід		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Власні акції, що викуплені в акціонерів:											
купівля		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
продаж		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
анулювання		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Об'єднання компаній		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Дивіденди		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Додаткові статті – опис статей та вміст показників											
Додаткові статті – усього за додатковими статтями		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Залишок на кінець звітного періоду		202200	0	0	18640	0	33091	0	0	0	251730

Річний звіт банку оприлюднено на сторінці: <http://www.radabank.com.ua/finansovaya-otchetnost.html>

Затверджено до випуску та підписано

16.04.2023

року Голова правління

С.Б.Стоянов
(підпис, ініціали, прізвище)

Ісаєва Т.В. тел: (0562)38-76-95
(прізвище виконавця, номер телефону)

Головний бухгалтер

А.Т.Ахе
(підпис, ініціали, прізвище)

Звіт
про рух грошових коштів за непрямим методом
за 2022 рік

Найменування статті	Примітки	Звітний період	Попередній період
1	2	3	4
ГРОШОВІ КОШТИ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ			
Прибуток/(збиток) до оподаткування		17394	13174
Коригування:			
Знос та амортизація		6542	4378
Чисте збільшення/(зменшення) резервів під знецінення активів		49335	37567
Амортизація дисконту/(премії)		878	141
Результат операцій з фінансовими інструментами, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		-28	0
Результат операцій з фінансовими похідними інструментами		-71	71
Результат операцій з іноземною валютою		1767	-3040
(Нараховані доходи)		-2655	-4064
Нараховані витрати		2663	912
Чистий збиток/(прибуток) від інвестиційної діяльності		-1302	-4319
Чистий збиток (прибуток) від фінансової діяльності		0	0
Інший рух коштів, що не є грошовим		0	0
Чистий грошовий прибуток/(збиток) від операційної діяльності до змін в операційних активах та зобов'язаннях		74523	44819
Зміни в операційних активах та зобов'язаннях		0	0
Чисте зменшення (збільшення) обов'язкових резервів у Національному банку України		0	0
Чисте зменшення (збільшення) торгових цінних паперів		-2807	0
Чисте зменшення (збільшення) інших фінансових активів, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки у фінансових результатах		0	0
Чисте зменшення (збільшення) коштів в інших банках		-39000	0
Чисте зменшення (збільшення) кредитів та заборгованості клієнтів		-223176	-188156
Чисте зменшення (збільшення) інших фінансових активів		-3282	-6544
Чисте зменшення (збільшення) інших активів		6814	1079
Чисте збільшення/(зменшення) коштів банків		0	0
Чисте збільшення/(зменшення) коштів клієнтів		317613	231820
Чисте збільшення/(зменшення) боргових цінних паперів, що емітовані банком		0	0

Чисте збільшення/(зменшення) резервів за зобов'язаннями		0	0
Чисте збільшення/(зменшення) інших фінансових зобов'язань		3544	1809
Чисте збільшення/(зменшення) інших зобов'язань		3580	2164
Чисті грошові кошти, що отримані/(використані) від операційної діяльності до сплати податку на прибуток		137810	86991
Податок на прибуток, що сплачений		-2373	-2609
Чисті грошові кошти, що отримані/(використані) від операційної діяльності		135436	84382
ГРОШОВІ КОШТИ ВІД ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ			
Придбання цінних паперів у портфелі банку на продаж		0	0
Надходження від реалізації цінних паперів у портфелі банку на продаж		0	0
Придбання цінних паперів у портфелі банку до погашення		-88220	-54276
Надходження від погашення цінних паперів у портфелі банку до погашення		30212	1160
Придбання дочірніх компаній за вирахуванням отриманих грошових коштів		0	0
Надходження від реалізації дочірньої компанії за вирахуванням сплачених грошових коштів		0	0
Придбання асоційованих компаній		0	0
Надходження від реалізації асоційованих компаній		0	0
Придбання інвестиційної нерухомості		0	0
Надходження від реалізації інвестиційної нерухомості		1042	2030
Придбання основних засобів		-44903	-8977
Надходження від реалізації основних засобів		0	0
Придбання нематеріальних активів		-656	0
Надходження від вибуття нематеріальних активів		0	0
Дивіденди, що отримані		0	0
Чисті грошові кошти, що отримані/(використані) від інвестиційної діяльності		-102526	-60064
ГРОШОВІ КОШТИ ВІД ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ			
Емісія простих акцій		0	69000
Емісія привілейованих акцій		0	0
Інші внески акціонерів, крім емісії акцій		0	0
Викуп власних акцій		0	0
Продаж власних акцій		0	0
Отримання субординованого боргу		0	0
Погашення субординованого боргу		0	0
Отримання інших залучених коштів		0	0
Повернення інших залучених коштів		0	0

Додаткові внески в дочірню компанію		0	0
Надходження від продажу частки участі без втрати контролю		0	0
Дивіденди, що виплачені		0	0
Інші виплати акціонерам, крім дивідендів		0	0
Чисті грошові кошти, що отримані/(використані) від фінансової діяльності		0	69000
Вплив змін офіційного курсу Національного банку України на грошові кошти та їх еквіваленти		-6434	3040
Чисте збільшення/(зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів		26476	96358
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок періоду		272948	176590
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець періоду		299424	272948

Річний звіт банку оприлюднено на сторінці: <http://www.radabank.com.ua/finansovaya-otchetnost.html>

Затверджено до випуску
та підписано

16.04.2023 року Голова правління

Ісаєва Т.В. тел: (0562)38-76-95 Головний бухгалтер
(прізвище виконавця, номер телефону)

С.Б.Стоянов
(підпис, ініціали, прізвище)
А.Т.Ахе
(підпис, ініціали, прізвище)